

309715

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ అక్టోబరు నెల 23 వ తేది గురువారము

NO. 167

నంపుటము. E

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ మాస అమావాస్య కి.

సంచిక ౧౬౭

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వీరిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము ను వాడి నంతమాత్రమున నయముగను. సులభ వెల 0.8-0 అణాలు.

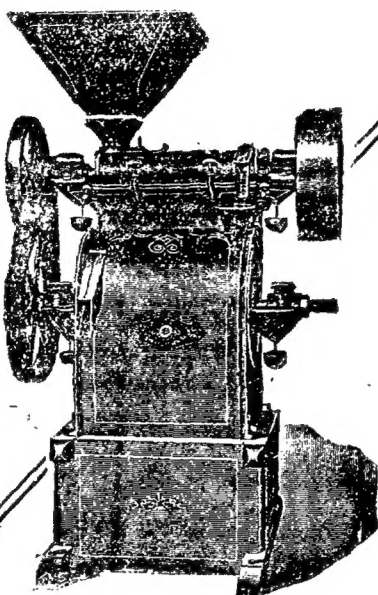
మోహినితైలము రు 0-12-0

తామర తైలము 0-6-0

దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

Genuine Engelberg Rice Hullers

are in use in every Rice Milling District in India, and are giving satisfaction wherever installed.

We prepare and submit estimates for all sizes of Rice Mills equipped with Engelberg Hullers, and Shellers, and driven either by our own well-known Steam Plants or BLACKSTONE Liquid Fuel Engines.

Note.—Genuine Engelberg Machinery and the Spare Parts for same, can be had only from us, as we are Sole Agents and Distributors.

MARSHALL, SONS & CO. (India), Ltd., Engineers

9 Second Line Beach, Madras (P.O. Box 141)

and at BOMBAY, CALCUTTA, BEZWADA, LAHORE and TANJORE

న మ్మ క ము

నచ్చనిది వెంటనే వాపీను పుచ్చుకొనెదము.

బంగారు, వెండి, రాళ్ళనగలు

ఉమ్మిడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెని,

నగలవ ర్రకులు, మదరాసు.

నగలు వాణ్యులుగాను, భూచిత్రోదన సరియైన ధర లకు కొనుగోలుచేయును. తయారున లేనివాటిని అతి కి ఘ్రముగా కాలతాపములేక తయారుచేసి ఇవ్వబడు ను. ఒకసారి ఆర్డరుయిచ్చి నగలు తయారు చేసుకొన్న వారికి నమ్మకవిషయము తెలుగును. (1842)

కాక కాంబి: ఇది శ్రీభక్త్యశోధిని యను వాటకము అందర వదిలితీరవలయును వెల 0.4-0.0 పూర్వీకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మంచి మేలు వస్తువుల నే ప్రోగు చేయుము.

రాణిపేటలో నుండు ఈస్టిండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండు ముగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్)

కంపెనీవారి రసాయనిక శాఖవారిచే తయారుచేయబడిన మంచి మేలైన

ఎవ్ నమ్ వుప్పు పచ్చ అన్నభేది

ఆర్కటు అంటురోగ నివారణోద్రవము

వివరములకు, ధరల జాబితాకు యిట్లు వ్రాయుడు :

ప్యారీ అండు కంపెని, మేనేజింగు ఏజంట్లు,

పోస్టు వాక్సు నెం 12 నుదాను.

(1601)

A

అమృతాంజనం డిపోవారి ఔషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక, ఇతరము లగు మంతులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

గుంటూరు కాటక్ జ్యూట్ అండు వేపరుమిల్లు అండు కంపెనీ, గుంటూరు.

నో టీ సు. (1844)

ఇందువలన సర్వజనులకు తెలియజేయునది యేమనగా:—

ఈనైన నుడవారిచిన యంత్రశాలయందు ఆన 1919 సంవత్సరం డిశంబరు 5 వ తేదీనుండి ఆన 1920 సంవత్సరం నవంబరుతో అంత్యమయ్యే షునూరు 12 మాసములకు గోనెసంచులు తయారుచేయుచుకొను హక్కును కంపెనీయొక్క రిజిస్టర్డు ఆఫీసువద్ద (మిల్లువద్ద) ఆక్టోబరు 31 నవంబరు 1, 2 తేదీలను క్రతిరోజు మధ్యాహ్నము 3 గంటలు మొదలు 6 గంటలవరకు బహిరంగమైన వేలముమూలముగా అమ్ముబడును. ఎక్కువ పాటదారునిపేర పాట ఆఖరు తేదీయగు 2-11-19 తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు కొట్టివేయబడును.

రీసీవరుగారు సబ్ కమిటీవారితో సంక్రమించి కోర్టువారి యుత్తరవునకు లోబడి సరియైన పాట వచ్చినయెడల ఆఖరు పాటదారునియొక్క పాట మీద కొట్టివేయదురు.

సదరు వేలం పాట పాడదలచినవారు యీ క్రింది షరతులకు లోబడి పాటపెట్టవలయును.

(1) యంత్రశాలలో 50 మగములు కలవు. 500 పౌనులు తూనికగల పుట్టెడు గోగునారను సదరు శాలలో తయారుచేయుటకు కంపెనీవారికి ఆఖరుపాటదారునియొక్క కంపెనీ వారంగీకరించు రేటుచొప్పున సదరు పాట మొత్తము అయియుండును.

(2) కంపెనీవారు వగలు మొత్తముమీద రోజు 1 కి 10 గంటలు 50 నిమిషములు కాలము మిల్లువర్కు చేయుదురు.

(3) కంట్రాక్టు రుత్రులు మిల్లును వర్కు చేయుమని లిఖిత పూర్వకముగా కోరినయెడలనార వగైరాలు వర్కింగుచార్జీక్రింద యిచ్చేరేటుకాక కంపెనీ డివైజర్లకు మీటింగులో నిర్ణయమయ్యే అధికమైన రేటుకూడా యివ్వవలసియున్నది.

(4) కంట్రాక్టు ఆఖరుపాట ఖాయకడివలగాయతు డిశంబరు 1 తేదీలోగా ఆన 1920 సం॥ నవంబరువరకు మిల్లుయొక్క కంపెనీవారు యిచ్చు నారపెడు కంట్రాక్టుయొక్క స్వంత ఖర్చులతో కంపెనీవారి పేరున 15000 రూపాయిలు (పదిహేనువేల రూపాయిలకు) నవంబరువరకు డ్రైయింగ్ స్ట్యూరెచ్చుచేసి యిందుకు యిన్ స్ట్యూరెచ్చు కంపెనీ వారికి చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించి పోలనీ రీసీవరు లావున దాఖలుచేసి సదరు కంట్రాక్టు ప్రకారం డిశంబరు 5 వ తేదీ లగాయతు వర్కింగు చేసుకొనుటకు కంట్రాక్టు సిద్ధముగా నుండవలెను.

(5) సదరు కంట్రాక్టు కాలముగా విశాఖ వట్టణము వగైరా యితర జిల్లాల ప్రాంతములలో వండు ఒకటవరకు గోగునారతోనున్నూ, వంగోలువగైరా ప్రాంతములయందు కండు నారన్నూ కట్టెనారకాకుండా మంచినారతోనున్నూ వర్కింగు చేసుకొనవచ్చును.

(6) సదరువేలము కాలమందు పాటపాడదలచినవారు, రీసీవరువద్ద 500 రూపాయిలు (అయిదు వందలు రూపాయిలు) డిపాజిట్టుచేసి పాటపాడవలయును. ఇందులో ఖాయవర్చబడు పాటదారుని

సొమ్ము తప్ప తతిమ్మావార్ల సొమ్ము ఆరోజుననే తీగి యివ్వబడును.

(6) ఎక్కువ పాటదారునిపేర పాట ఖాయకడివేలంవే సదరు కంట్రాక్టు 5000 అయిదు వేలరూపాయిలు రీసీవరువద్ద డిపాజిట్టు చేయవలెను. అట్టి ఖర్చీ వేలంపాడియుండు డిపాజిట్టుచేసిన 500 వందలుపాటు తక్కిన 4500 (నాలుగువేల అయిదువందలు) డిపాజిట్టుచేసిన తక్షణమే రీసీవరు పుచ్చుకొనవలెను. కంపెనీవారివద్ద కంట్రాక్టు డిపాజిట్టుచేసిన 5000 (అయిదువేలు) మొత్తం కంట్రాక్టు షరతు ఆఖరుమాసము తనగా 1920 సంవత్సరం నవంబరు ఆఖరుభాగమునందు సదరు వర్కింగు చార్జీలక్రింద కంట్రాక్టు రుపేర జమకట్టబడును.

(7) కంట్రాక్టు గోగునారవని జరిగిన రోజు 1-కి అవుట్టర్ 16 పుట్టు తక్కువ లేకుండా కంట్రాక్టు వాయిదావరకు నార ఒప్పుజెప్పు జవాబు దారి కంట్రాక్టుదై యున్నది. సదరు కంట్రాక్టు ఆపాంతములోగా నాలుగు వర్షాయము లనగా క్రతి మూడుమాసములకు రీసీవరు అడిగినప్పుడు లెక్క చూచుకొని దడహముమీద రోజుకు 16 పుట్టు వంతున కిమాసములకు ఒకసారి లెక్కచెప్పవలెను. అట్టి 16 పుట్టు అవుట్టర్ కు తగినయెడల కంపెనీవారికి కంట్రాక్టు కంట్రాక్టు రేటు ప్రకారం తరుగైన పుట్టుకు అయినసొమ్ము కట్టియిచ్చి రీసీవరు పుచ్చుకొనవలసి యుండును.

(8) మూడుమాసములు వర్కింగుకు సరిపా య్యే నాలుగవపేరాలో నుడవారిచిన ప్రకారం కంట్రాక్టు మంచినారను మిల్లువారు యిచ్చిన పెద్దలో నిర్ణయించి, నార నిలువను గురించి కంపెనీ వారు అడిగినప్పుడు కంట్రాక్టు చూపిస్తూ ఉండవలెను.

(9) కంట్రాక్టు సప్లయిచేసే నార క్వాలిటీ విషయములో యీ మిల్లు యింజనీరుగారిని గాని ఆఫీసారే నిర్ణయింపబడిన యుద్వోగస్థుడు గాని లిఖితరూపముగా మంచినార కాదని తీర్మానించే యెడల అట్టివారను మిల్లువారు పుచ్చుకొనరు.

(10) ట్రిబ్యునల్ కాకుండా 44 x 28, 40 x 29 కి x 23 యిన్ చెన్ కొలతగల సాదా సంచులను కంట్రాక్టు సప్లయిచేయు గోగునారతో కంపెనీ వారు అన్ని ఖర్చులు భరించి తయారుచేయుదురు. సదరు గోగునారను కంట్రాక్టు తన స్వంత ఖర్చులతో తూనిక వేయించి యంత్రశాలయొక్క హాలు నందు కంట్రాక్టు వక్కుగించవలెను. శాలయందు తయారుచేయబడు సంచులు బేల్లుకు కంట్రాక్టు క్రతిరోజు వక్కుగించుకొని వెంటనే యంత్రశాల ఆవరణమునుంచి తీసుకొనిపోవలెను.

(11) యంత్రములు చెడిపోవడము లేక విరిగి పోవడము యంత్రమునకు అవసరమైన నిలువ సామానులు యంత్రపుభాగములు, కోలు, ఆయిల్లు వగైరాలు యూరపుదేశమునుండిగాని, ఇతర జట్టణముల నుండిగాని, రాకపోవడము లేక వని వాండ్లు సమ్మెకట్టడము, దైవిక రాజీకముల వల్ల కలిగే ఆలస్యమునకు, మరియు కంపెనీవారికి వల్ల వడని యితర సంగతులచేత ఆగిపోవడము గాక, తతిమ్మారోజులకు వనిచేయుటకు కంపెనీవారు పూనుకొనుచున్నారు.

(12) కంట్రాక్టు సప్లయిచేసిన గోగునారతో సాధ్యమైనంత హితకరముగా వనిచేయుటకు సిద్ధముగా యున్నారు గాని తరుగువగైరాలకు రద్దుకు పూచీదారులు కారు. అనివార్యమైన కారణముల వల్ల గాని, కంట్రాక్టు లోబడుటవల్ల గాని వనిచక్కగా జరుగనియెడల అందుకు కంపెనీవారి జవాబు దారి యెంతమాత్రము లేదు.

(13) యంత్రశాలకు పూర్తిగా వని కలుగు లాగున అవసరమైన గోగునార సప్లయిచేయుటకు కంట్రాక్టు రుబద్ధుడై యుండవలెను. అదిగాక కంపెనీ వారు తయారుచేయు సంచులను బస్తాలుగా కట్టుటకు అవసరమైన త్రాళ్లు వగైరాలకు కంట్రాక్టు సప్లయిచేయవలెను. బస్తాలు కట్టుటయందు వయోగించు గోనెపెద్ద కంట్రాక్టు యిచ్చు నారతో కంపెనీవారు తయారుచేయుదురు.

(14) ఎక్కువైనను మిల్లువనిచేయుటకు కావలసిన గోగునారను సప్లయిచేయుటకు కంట్రాక్టు తప్పిపోయిన కారణముచేత మిల్లు వనిచేయక ఆపుదల చేయవలసి వచ్చేయెడల పైన చెప్పిన 16 పుట్టు అవుట్టర్ ప్రాప్తికి కంట్రాక్టు నార సప్లయిచేయక తప్పిపోయిన రోజులకు కంట్రాక్టు రేటు ప్రకారం కంపెనీవారికి రావలసిన దిగుబడి బావత్తు సొమ్మును రోజు 1-కి 15 పుట్టుకు అయ్యే కిచ్చుత్తును కంట్రాక్టు కట్టి ఇవ్వవలసి యుంటుంది. ఈ ఆగిపోయిన రోజులు మూడుమాసములు దరహా లెక్కలో చేర్చుకొన బడవు.

(15) సదరు కంట్రాక్టు షరతుకాలము లోపునకు కంట్రాక్టు సప్లయిచేయు నారమట్టుకు మాత్రమే గోతాలు వనిచేయుటకు కంపెనీవారు పూనుకొను చున్నారు. కంపెనీవారి సమ్మతిపైని కంట్రాక్టువలన ఆక్రమణ కాబడిన కంపెనీ వారి తాలూకు స్థలములేక నారపెద్దను షరతు ఆఖరుననే తక్షణం ఖాళీచేసి కంపెనీవారికి మంచి స్థితిలో ఒప్పుగించి వాగులన రీసీవరు పొందవలెను. అట్లు జరుగనియెడల షరతులు మించి వాడుకొన్న రోజులకు పెద్దకుగాను రోజు 1-కి 50 ఏబిడి రూపాయిలు చొప్పున కంపెనీవారికి కంట్రాక్టు యిచ్చుకొనవలసి యుంటుంది.

(16) కంట్రాక్టువలన కంపెనీవారికి డిలివరీ చేయబడిన గోగునారను సంచులుగా తయారుచేసి నందుకు అయినఖర్చులు అనగా కంట్రాక్టు రేటు ప్రకారం అయిన చార్జీస్, మరియు ఏడవపేరాలో నుడవారిచినబడిన రోజు 1-కి 16 పుట్టు అవుట్టర్ ప్రాప్తికి రావలసిన సొమ్ములో 15 రోజులకు యొకసారి అనగా గత 14 దినములకు అయిన చార్జీ 15 వ రోజున్నూ కంట్రాక్టు కంపెనీవారికి రిజిస్టరు ఆఫీసులో సాయంత్రం 5 గంటల లోగా చెల్లించుతూ యుండవలెను. అట్లు చెల్లించుటకు తప్పిపోయిన యెడల తప్పిపోయిన క్రతి రోజు 1-కి 50 (ఏబిడి) రూపాయిలు చొప్పున అదరాధము కంపెనీవారికి కంట్రాక్టు నిరభ్యంతరముగా చెల్లించవలెను.

(17) కంట్రాక్టు వాయిదా ప్రకారము 15 రోజులకు ఒకవర్షాయము సొమ్ము చెల్లించక పోయినను కి మాసములకు వర్కింగుచేయుటకు తగిన నార నిలవచేయక పోయినను సదరు ఎగ్జిమెంటు లోని షరతుల ప్రకారం జరుగనియెడలను రీసీవరు కంట్రాక్టు కాఫీసల్ చేయుటకున్న కంపెనీవారికి కలిగే అన్నివిధములయిన నష్టములును కంట్రాక్టువల్ల వసూలుబర్చుటకున్న సంపూర్ణమైన హక్కుకలదు.

(18) ఈ పై పేరాలో నుడవారిచిన సందర్భములు తటస్థమైనప్పుడు రీసీవరువల్ల లిఖిత పూర్వకమైన ఉత్తరవులు లేకుండా అప్పటికి మిల్లు ఆవరణములో నిలువయున్న నారగాని, తయారైన సంచులు లేక బేల్లుగాని తీసుకొని వెళ్లకూడదు.

(19) ఈ కంట్రాక్టు యెవరికైనా రీసీవరు అనుమతిపొందకుండా ట్రాన్స్ ఫర్ వగైరా యేలాటి అన్యాయక్రమములు చేయకూడదు.

(20) ఆలవ పేరా షరతు ప్రకారం పాట కొట్టివేసిన ఒక గంటలోవల చెల్లించవలసిన 4500

నాలుగువేల అయిదువందల రూపాయలు చెల్లించి యెడల వెంటనే అట్టి పాటదారు జవాబు దారిమీద తిరిగి పాట పాడబడును. అట్టి పాటలో వచ్చే నష్టమునకు సడరు పాటదారుని జవాబుదారీ చేయడమవును. లాభమువచ్చినయెడల పాటదారు కు యివ్వబడదు.

(21) రిసీవరు ఆఖరు పాటదారువల్ల లీజు వ్రాయించుకొని పుచ్చుకొనే లోకలగాని, డిశంబరు నెల 15 తేదీ లోకలగాని రిసీవరు ఫోకసుటీ అనుమతి మీద కోరే సెక్యూరిటీని కంట్రాక్టరు అనగా ఆ ఖరు పాటదారు యివ్వవలెదల పైపరతుల క్రింద చెల్లించిన 5000 అయిదువేల రూపాయలు కంపెనీకి ఫోఫీట్ కాబడును. కంట్రాక్టరు పూచీమీద తిరిగి పాట పాడబడును. అట్టి పాటలో నష్టము వచ్చిన యెడల కంట్రాక్టరు నష్టమునకు కూడా జవాబుదారీ చేయవలసియుండును.

గుంటూరు } పి. వి. సుబ్బారావు,
15-10-19. } రిసీవరు.

క్రికెట్టుపై శ్రీ దేవగుప్త సన్యాశిరాజ కవిరాజ గ్రంథములు

1. ఆంధ్ర భగవద్గీతాశాస్త్రము తత్వావశ్యము (తతి సంస్కృత్యోగమునకు సరియగు తెలుగుపద్యము 1-4-0 పారాదాని కృతకుల్యములు)
  2. మిరాబాయి చరిత్రము లేక హరిభక్తి సుధా రసము. ఇందు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వర ప్రోతములు, 0-12-0 భక్తజన కర్తవ్యములు.
  3. సతీమణి-శ్రీనిధి కథ్యరత్నావళి, వాలికా పాఠ కాలం కథ్యంతోప యుక్తము. 0-4-0
- పుష్పాంజలి (Adoption of basket of flowers)
అపూర్వకల (New plot) ద్వు. 1-0-0.
మేనేజరు:—కవిరాజ గ్రంథమాల,
(1882) పోడవరము, వికాఖపట్టణము జిల్లా.

మలయ సందనము గనేరియా

కథ్యము లేదు. పిడి రిపో వసలేదు. ఎలుపు, తెలుపు, కచ్చు, అను యాదు విధముల పెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. అనేక రాజకుటుంబములలో వాడబడిన గొప్ప ఔషధము. కల డబ్బీ 1-కి రు 2.0.0. గంధర్వపార్వతీ, రాజమండ్రి.

జాతకము

కాలనినవారు వారి జాతకచక్రముయొక్క సకల గాని, సరియైన జనకాలమునుగూడగాని (వాసింపవలెదల జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీర దాహధ్యము, భవవృద్ధి, సోదరసోదరీవృద్ధి, మాతృసౌఖ్యము, భూలాభము, భూవృద్ధి, విద్యాభివృద్ధి, వాహనసౌఖ్యము, వివరముగా పుత్రపుత్రీకా సంపాదవృద్ధి, శత్రువృద్ధి, రోగము, ఋణము, కళత్రము కళత్రముయొక్క ఆయుర్దాయము, ద్వికళత్రయోగము, జాతకునియొక్క ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, పితృసౌఖ్యము, ఉద్యోగము, బీజము, లాభము, వ్యయము మొదలగు యావత్సంగములు యింకను యిదివరకు జరిగిన విశేషం శయులును (వాసి వి. పి. ఖర్చు సహా రు 1-2-0 అరు వి. పి. గా వంపబడును. ఈ వ్రాసిన సంకెతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకునియొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు జరుగు (తరి సంకర్షణ ఫలముఅనగా మహాదాంకర్షణముల పూరాజాతకము కాశ్రయముగా తయారవేసి పంపించబడును పూరాజాతకమునకు రు 5 లు చార్జీ చేయబడును. పూరాజాతకము వ్రాయించుకొనునపుడు రు 2 లు అడ్వాన్సు యందుగా వంపకలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా తయారు చేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా వంపెదము.

ప్రశ్న.

జన్మనక్షత్రము మాకు వంపించినయెడల యెవరికి యే భావము (ప్రశ్న కావలెనో వానికి సరిగా ఫలితము వచ్చి) వంపించబడును. అందుకు గాను రు 1 యి చార్జీ చేయబడును. ముందు జరుగవలె 1 సంవత్సరం ఫలములు వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చు సహా రు. 1-2-0 లు అగును.
ఆశ్చర్య వేంకటేశాస్త్రి, వైకృత్యము, గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్టు, గోదావరిజిల్లా

‘వోటు-వోటరు.’

[కో. రామకోటిశ్వర రావుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్.]

రాజకీయ కరిష్టాన మంకగా లేని సర్వరావుకేట తాలూకానుండి తాలూకాబోర్డు మొదలకు వదలికి యిట్టియనుచున్న ఒక మిత్రుని తరపున వోటు సంపాదించుటకై నేను తిరుగుట తలపెట్టినది గ్రామమునకు ఒక రిక్తత తప్ప గ్రామ స్థులందరకు అజ్ఞానమున మునిగియున్నా రనుట అతిశయోక్తి కాదు. ఇట్టి దుస్థితికి కారణములు రెండు. ఇంకొకటియుండి యు మన నాయకులు మొల పెట్టుకొనుచుండినను దొరకనము వారు ఉచితముగను నిర్బంధముగను ప్రజలకు ప్రారంభవిద్య గలవనందుట ఒకటి. ఇక రెండవ కారణము మన నాయకుల యుదాసీనతయే. గొప్పసగరములయందు కాంగ్రెసును చిన్న పట్టణములందు కాస్పర్శమును జరుపుటతో చాలరకకు కృత్రిమింది ప్రకాశమాస్యమువై వాత్సల్యము గాని సమృద్ధిగాని లేక మన విద్యాధికులు ప్రజలకు దూరము లగుచున్నార. మైండ్‌వ విద్యాధికులకన్న తమకే ప్రకాశమాస్యమువై ప్రేమ ఎక్కువగ కల దని వాదించు అంగ్లోఇండియనుల వాదమును నేను అనుకరించుట లేదు కాని మన విద్యుక్తభర్తయును తగు రీతిని నిర్వర్తించియుండలే దని ఒప్పుకొనక తప్పదు. చంచాల కై మనము గ్రామస్థుల నెన్ని పర్యాయములు యాదించుట లేదు? కాని, మన జ్ఞానభనమునందు ఇనుమంత మైన వారి కొనుగుచున్నామా? వోట్ల వారి నర్థించుచు కదా? వోటరు కానివానిని చూచి వారికి రాజకీయనియముల బోధించుట లే చేయి? దొరకనమువారితోపాటు మనమును జనుల యజ్ఞాశాంసకారమునకు కారకుల మని నా నమ్మకము. ‘వోటు’ అనునది అంగ్లోభాషనము. దీనిని మనవారు ‘సమృద్ధి’ అని తప్పుగా చేయుచున్నార. ఇక గ్రామములలో ‘వోటు’ ను అర్థముకాదు. ‘సమృద్ధి’యును అర్థముకాదు. ‘తాలూకా బోర్డు ఎమిటో నీకు తెలియదా?’ అని ప్రశ్నించ ఒక పెద్దకాపు అడి యొక కట్టడమని భ్రమచేది “నేను సర్వరావుకేట రాతేను. బోర్డును చూడలేను” అని జవాబు చెప్పెను. ఈ విషయముల గూర్చి పట్టెటూరి వారికి బోధించుట మనకే సరిగా తెలియదు. మన ‘ఆంధ్ర(త్రిక)’ ‘పుష్పాంజలి’ ‘రాజకీయ శాతావరణము’ ‘సామ్రాజ్యాధిపతి నిర్మాణ సభ’ ‘నూతనదృక్పథము’ వారికి ఆచర్య గోచరములు. వై కలెక్టరును గాని పదజులను గాని నేను నిరసించుటలేదు. కాని పట్టెటూరి కాపులకును పాటకపు జనమునకును అర్థము కా దని మాత్రము విన్నవించు చున్నాను.

అనుదినమున కొర్రులలో ఇట్టి మనస్థులను చూచుచుండుటచే వారికి తెలియనట్లు ఏదో విధముగ తలచుట వడి చెప్పితిమి. చెప్పిన తరువాత మొల్లగ “అయ్యా, ఇదివరకే ఇంకొకటి ఇచ్చివామే” అని జవాబుచెప్పెను. వోటు ఇచ్చుని కోరి నత్యును “సరే” అని చెప్పగానే వోటు ఇచ్చు పని పూర్తి అయినదని చాల మంది అనుకొనుచు. ముందు ఎన్నడో ఒక రోజున తమ ఖండమునందలి యభ్యుగ్రామమున కేగి ‘పోలింగు అఫీసు’ ఇచ్చిన కరువువై రహస్యముగ తమకు ఇష్టము కల్పించువారి పేరునకు ఎదురు గుర్తు పెట్టవలయు ననియు, అప్పటికి గాని ‘వోటు’ పూర్తికా దనియు వారికి తెలియదు. ఈ కర్మకాండము బోధింపగానే “అయ్యా, వైయలకాలము. గొడ్డుగడ్డ విడిచి మేము రాము. మావోటు తీసివేయండి” అని మొల.

ఇంకొక విశ్రమ. గవర్నరు గారి సభలో సభ్యులగ నుండగోరువారు ‘మోషెస్’ అను పుటకు మన మెరుగుచును. వారి సభ్యత్వమును ఆమోదించుచు వారి సేర్వీసులు సురకములు చేసి ‘మోషెస్’ అను పుటకు గుంతులు కలరు. చదువు వచ్చినవారి సంకెతములు సంపాదించి ఈ ప్రకారము ప్రకటన పత్రిక లు బంపుట వలన నష్టము లేదు. తాలూకా బోర్డు మొదలకు వదలికి యిట్టియనుచున్న ఒక మిత్రుని తరపున వోటు సంపాదించుటకై నేను తిరుగుట తలపెట్టినది గ్రామమునకు ఒక రిక్తత తప్ప గ్రామ స్థులందరకు అజ్ఞానమున మునిగియున్నా రనుట అతిశయోక్తి కాదు. ఇట్టి దుస్థితికి కారణములు రెండు. ఇంకొకటియుండి యు మన నాయకులు మొల పెట్టుకొనుచుండినను దొరకనము వారు ఉచితముగను నిర్బంధముగను ప్రజలకు ప్రారంభవిద్య గలవనందుట ఒకటి. ఇక రెండవ కారణము మన నాయకుల యుదాసీనతయే. గొప్పసగరములయందు కాంగ్రెసును చిన్న పట్టణములందు కాస్పర్శమును జరుపుటతో చాలరకకు కృత్రిమింది ప్రకాశమాస్యమువై వాత్సల్యము గాని సమృద్ధిగాని లేక మన విద్యాధికులు ప్రజలకు దూరము లగుచున్నార. మైండ్‌వ విద్యాధికులకన్న తమకే ప్రకాశమాస్యమువై ప్రేమ ఎక్కువగ కల దని వాదించు అంగ్లోఇండియనుల వాదమును నేను అనుకరించుట లేదు కాని మన విద్యుక్తభర్తయును తగు రీతిని నిర్వర్తించియుండలే దని ఒప్పుకొనక తప్పదు. చంచాల కై మనము గ్రామస్థుల నెన్ని పర్యాయములు యాదించుట లేదు? కాని, మన జ్ఞానభనమునందు ఇనుమంత మైన వారి కొనుగుచున్నామా? వోట్ల వారి నర్థించుచు కదా? వోటరు కానివానిని చూచి వారికి రాజకీయనియముల బోధించుట లే చేయి? దొరకనమువారితోపాటు మనమును జనుల యజ్ఞాశాంసకారమునకు కారకుల మని నా నమ్మకము. ‘వోటు’ అనునది అంగ్లోభాషనము. దీనిని మనవారు ‘సమృద్ధి’ అని తప్పుగా చేయుచున్నార. ఇక గ్రామములలో ‘వోటు’ ను అర్థముకాదు. ‘సమృద్ధి’యును అర్థముకాదు. ‘తాలూకా బోర్డు ఎమిటో నీకు తెలియదా?’ అని ప్రశ్నించ ఒక పెద్దకాపు అడి యొక కట్టడమని భ్రమచేది “నేను సర్వరావుకేట రాతేను. బోర్డును చూడలేను” అని జవాబు చెప్పెను. ఈ విషయముల గూర్చి పట్టెటూరి వారికి బోధించుట మనకే సరిగా తెలియదు. మన ‘ఆంధ్ర(త్రిక)’ ‘పుష్పాంజలి’ ‘రాజకీయ శాతావరణము’ ‘సామ్రాజ్యాధిపతి నిర్మాణ సభ’ ‘నూతనదృక్పథము’ వారికి ఆచర్య గోచరములు. వై కలెక్టరును గాని పదజులను గాని నేను నిరసించుటలేదు. కాని పట్టెటూరి కాపులకును పాటకపు జనమునకును అర్థము కా దని మాత్రము విన్నవించు చున్నాను.

‘మోషెస్’ అను పుటకు మన మెరుగుచును. వారి సభ్యత్వమును ఆమోదించుచు వారి సేర్వీసులు సురకములు చేసి ‘మోషెస్’ అను పుటకు గుంతులు కలరు. చదువు వచ్చినవారి సంకెతములు సంపాదించి ఈ ప్రకారము ప్రకటన పత్రిక లు బంపుట వలన నష్టము లేదు. తాలూకా బోర్డు మొదలకు వదలికి యిట్టియనుచున్న ఒక మిత్రుని తరపున వోటు సంపాదించుటకై నేను తిరుగుట తలపెట్టినది గ్రామమునకు ఒక రిక్తత తప్ప గ్రామ స్థులందరకు అజ్ఞానమున మునిగియున్నా రనుట అతిశయోక్తి కాదు. ఇట్టి దుస్థితికి కారణములు రెండు. ఇంకొకటియుండి యు మన నాయకులు మొల పెట్టుకొనుచుండినను దొరకనము వారు ఉచితముగను నిర్బంధముగను ప్రజలకు ప్రారంభవిద్య గలవనందుట ఒకటి. ఇక రెండవ కారణము మన నాయకుల యుదాసీనతయే. గొప్పసగరములయందు కాంగ్రెసును చిన్న పట్టణములందు కాస్పర్శమును జరుపుటతో చాలరకకు కృత్రిమింది ప్రకాశమాస్యమువై వాత్సల్యము గాని సమృద్ధిగాని లేక మన విద్యాధికులు ప్రజలకు దూరము లగుచున్నార. మైండ్‌వ విద్యాధికులకన్న తమకే ప్రకాశమాస్యమువై ప్రేమ ఎక్కువగ కల దని వాదించు అంగ్లోఇండియనుల వాదమును నేను అనుకరించుట లేదు కాని మన విద్యుక్తభర్తయును తగు రీతిని నిర్వర్తించియుండలే దని ఒప్పుకొనక తప్పదు. చంచాల కై మనము గ్రామస్థుల నెన్ని పర్యాయములు యాదించుట లేదు? కాని, మన జ్ఞానభనమునందు ఇనుమంత మైన వారి కొనుగుచున్నామా? వోట్ల వారి నర్థించుచు కదా? వోటరు కానివానిని చూచి వారికి రాజకీయనియముల బోధించుట లే చేయి? దొరకనమువారితోపాటు మనమును జనుల యజ్ఞాశాంసకారమునకు కారకుల మని నా నమ్మకము. ‘వోటు’ అనునది అంగ్లోభాషనము. దీనిని మనవారు ‘సమృద్ధి’ అని తప్పుగా చేయుచున్నార. ఇక గ్రామములలో ‘వోటు’ ను అర్థముకాదు. ‘సమృద్ధి’యును అర్థముకాదు. ‘తాలూకా బోర్డు ఎమిటో నీకు తెలియదా?’ అని ప్రశ్నించ ఒక పెద్దకాపు అడి యొక కట్టడమని భ్రమచేది “నేను సర్వరావుకేట రాతేను. బోర్డును చూడలేను” అని జవాబు చెప్పెను. ఈ విషయముల గూర్చి పట్టెటూరి వారికి బోధించుట మనకే సరిగా తెలియదు. మన ‘ఆంధ్ర(త్రిక)’ ‘పుష్పాంజలి’ ‘రాజకీయ శాతావరణము’ ‘సామ్రాజ్యాధిపతి నిర్మాణ సభ’ ‘నూతనదృక్పథము’ వారికి ఆచర్య గోచరములు. వై కలెక్టరును గాని పదజులను గాని నేను నిరసించుటలేదు. కాని పట్టెటూరి కాపులకును పాటకపు జనమునకును అర్థము కా దని మాత్రము విన్నవించు చున్నాను.

ప్రజలకు వారి హక్కులను గూర్చి బోధించి రాజకీయ కరిష్టానమును వృద్ధిపొందించుటకు విద్యావ్యాప్తి అత్యవసరము. మనను విారించారికి చదువుకన్నుట వచ్చుట ఎట్లు? కావున.

1. గ్రంథాలను ములకలనకు పఠనముచేయించుట వలనను ప్రజలకు జ్ఞానాభివృద్ధి కాలవలయును.
2. విద్యాధికులు సహజమైన దేశభావంతో ప్రజలకు బోధ చేయవలయును.
3. పుత్రికాధికులు లేకు తెలుగున వ్రాయవలయును. వైదికముల గట్టి ప్రతిత్తులు చేసిన గాని వోటరు సరిగా వోటు ఇచ్చుకాలను. రానున్న రాజకీయమునకు ఉపయోగ కరములు కావలెవు.

అ వి సి పి డి.

ఇంగ్లాండులో గి రాకి.

యొద్దమునకు పూర్వము, అవిసిపిడి విశేషముగా ఇంగ్లాండుదేశమునకు ఎగుమతి యగుచుండెను. 1909, 1910 సంవత్సరములలో 100000 టన్ను తెగుమతియై యుండ 1911, 1912 సంవత్సరములలో నీ మొత్తము 50,000 టన్నుల వలకు తగ్గిపోయినది 1913 సంవత్సరములో 83,000 టన్నులకు పెరిగింది. ఈ కాలమున కేవలముండి అవిసిపిడియొక్క దిగుమతులు సుమారు 11000 టన్నులు మాత్రము నుండినవి ఒక్క 1913 లో మాత్రము 15,288 టన్నుల వలకు పెరిగినది. ఇక, యొద్దము ప్రారంభమైన తరువాత, వీరగురులు 47000 టన్నులకు, 76000 టన్నులకును మధ్యగా నుండెను. కేవలముండి 8500 టన్నుల పిండియాత్రము వచ్చుచు నుండెను. పూర్వము అవిసిపిడి రుష్యా జర్మనీ, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు, హిందూ కేశము, కేవలముండి వచ్చుచుండినది. హిందూదేశముండి ఎగుమతి యగుపిండి కేవలముండి యెగుమతియగు వానికన్న సధికము.

యొద్ద సమయమున తెలుగుల పిండి కర్మకృత ఆహార కాళి మంత్రిత్వమువారి యధీకారము నుండినది. కేవలముండి వచ్చుపిండికి టన్నుకు 18 పౌనుల 10 పిల్లింగులుగా నిర్ణయించబడినది. ఈ అవిసిపిడికి కంట్లోము కడచిన సంకల్పరము ఏప్రిలు 28 న తేసి తీసివేసినప్పటికి ధరలో తేడా యేమియు కలగలేదు. వచ్చుపిండి టన్నుకు 18 పౌనుల 10 పిల్లింగుల ధర కలుకుచున్నది.

అంగ్ల కేళి పుకసానుదాతులకు మెత్తనిపిండియిది వచ్చును. 1908 సంవత్సరమున కేయలడియెగుపులు, మేకల, కా సనము ననుసరించి, రకువులకు కేయల పిండియందును చమురు యొక్కయు వైట్‌టోయొక్కయు పొల్లను తెలియజేయుచుండును.

కంట్లోము తీసివేయుటచేత, అవిసిపిడి, నూనె, వీనిధర పెరిగినది కాని, పిండియొక్కయు, పొదుముయొక్కయు, ధరలో మార్పుకలగలేదు. కలకత్తానుండి పుచ్చి అవిసిపిడిగింజులకు టన్నుకు 80 పౌనులకుండి యొకసారిగా 86 పౌనుల 10 పిల్లింగులకు పెరిగింది. నూనెధర కూడ పిడియే విధమున 2 పౌనులకు పెరిగింది. ఈ హెచ్చుపరుల కైనను సరకు దిగుమతియగుటలేదు. ఇంగ్లాండులో కేయలకు అవిసిపిడియొక్క ధర 19 పౌనులకుగ నున్నది. ఇండియా నుండి వచ్చువాని ధర 14 పౌనులకుండి యొకసారిగా 18 పౌనులకు పెరిగింది.

ఇంగ్లాండులో పిండిపిడి దిగుమతి చేయుకొనెనెలవారు కేవలముండి దిగుమతిచేయు విషయమై యోచనచేయుచున్నార. నూటికి 8 కంతులు నూనెలిగిన అంగ్ల కేళి పిండికి ప్రస్తుతము టన్నుకు 18 పౌనుల 15 పిల్లింగుల ధర ముఖ్యమున్నది ఇదేయనిది అమెరికా కేళి పిండి 18 పౌనుల 10 పిల్లింగులను, కేవలముండి 18 పౌనుల 10 పిల్లింగులను, ఆస్ట్రేలియా వానికి 18 పౌనుల 15 పిల్లింగులను, స్పెయినుకేళి సరకునకు 18 పౌనుల 15 పిల్లింగులను ధరకలరు. అవిసిపిడికి కేపొని గిరాకి కలదని ప్రయత్న జేయు. కాని, వీని యవసరక సంకల్పరమున పొదుగున నున్నది.

ఫోర్టు సెయింటు జార్జి గెజెట్టు.

రెవిన్యూ బోర్డు.

యం. ఇ. కోచ్ మెన్, వి. సి. యన్. గారు రెవిన్యూ సెటిల్మెంటు కమిషనరు గానున్న, రెవిన్యూ బోర్డు మొదటి మొబరు గానున్న అట్టచేయుటకు నియమించబడిరి.

గా. యల్. టి. హేన్ గారు, యల్. ఇ. మేజరి కాంప్యూటరు లీవులనుండు కర్వరరు రెండవ మొబరుగా అట్ట చేయుదురు.

గా. ఇ. యన్. లాయిడ్ గారు 3 వ మొబరుగా అట్ట చేయుదురు.

ఆర్. టి. వుడ్. వి. సి. యన్. గారు 4 వ మొబరుగా మార్చబడిరి.

సెక్రటరీ జి. (రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు).

గా. ఎ. జె. కె. కాంబెల్ గారు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు కవర్న మెంటు సెక్రటరీగా అట్ట చేయుదురు.

ఎ. యల్. జి. మాస్టర్ టి. వి. సి. యన్. గారు టెంపరరీ అడిషనల్ సెక్రటరీగా అట్ట చేయుదురు.

సిక్రీ వాక్సువర్త గారు టెంపరరీ అండ్ రెక్లర్ గా అట్ట చేయుదురు.

కలెక్టరు.

యల్. హెచ్. కె. వి. సి. యన్. గారు వికాళు కట్టుం ఏజెన్సీయందు కోరట్టు ఏజెన్సీ మార్చబడిరి.

సిక్రీ వాక్సువర్త గారు, సెక్రటరీ జి. నందు విడుదల అయిన పిమ్మట, డిప్యూటీ జి. దుదనల్లి డివిజన్ చార్జి తీర్చుకుందురు.

స్పెషల్ మాజిస్ట్రేటు

శ్రీమంత్ శ్రీకృష్ణరెడ్డిగారు స్పెషల్ మాజిస్ట్రేటుగా నియమించబడిరి. - కొమ్మిరెడ్డి, మార్కెట్ మూర్తి నాయుడు గారు - కాకినాడ. కంప్లీ కలెక్టరు ఎ. రాఘవేంద్రరావు గారు, డిప్యూటీ కంప్లీ. మండా కలెక్టరు గారు, కృష్ణా జిల్లా ఏలూరు, జి. యల్. గారు, ఎ. యన్. కంప్లీ గారు బళ్లారి జిల్లా హోస్పేట.

కానకనగర్.

రాజుల అర్ధ గ్రామీణులను చెప్పేట రికార్డులను సభ్యునిగా కవర్నరు గారు నియమించిరి.

డిప్టీ కలెక్టరు.

వికాళు కట్టుం కాకినాడ రకు శ్రీ శేషగిరీరావు గారు 7-వ కలెక్టరు డిప్టీ కలెక్టరుగా నియమించబడి కృష్ణా జిల్లాకు మార్చబడిరి.

జూబూరు నారాయణరెడ్డి గారు కృష్ణా జిల్లా, గోదావరి జిల్లాకు మార్చబడిరి. యన్. అయ్యకన్యమి పిల్లెగారు కృష్ణా జిల్లాకు మార్చబడిరి.

యం. వి. రామయ్య గారు 6-వ గ్రేడుకు మార్చబడిరి. పెద్దురాజు కామరాజు కంఠుల గారు 4-వ గ్రేడుకు మార్చబడిరి.

కోటి వెంకటరమణయ్య కంఠుల గారు 6-వ గ్రేడుకు మార్చబడిరి.

జిల్లా బోర్డు.

గా. కల్లూరిమిడి రాజాగారు, డి. కల్లూరి వెంకటరమణయ్య కంఠుల గారు గంటామ జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగా నియమించబడిరి.

చానలి నూర్మల కాళరావు గారు నల్లూరు జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగా నియమించబడిరి.

తేజరెడ్డి కామయ్య రెడ్డి గారు కోరట్టు జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగా నియమించబడిరి.

ఎ. కరకురామ రావు గారు, జి. వెంకటరామయ్య గారు కడప జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

యం. సి. పాలిటి.

థామస్ హేన్ గారు నల్లూరు మునిసిల్ కౌన్సిలర్ గా నియమించబడిరి.

బొత్తులపాటి కృష్ణ రావు కంఠుల గారు అనకాపల్లి మునిసిల్ కౌన్సిలరు గా నియమించబడిరి.

రావు సామేయ వి. టి. కృష్ణమచార్యులు. టి. ఎ. టి. యల్. విజయవరం మునిసిల్ కౌన్సిలరు గా నియమించబడిరి.

హెమచంద్ హెన్ రాజ్ పీట్ గారు డిప్యూటీ జిల్లా అడ్వోకేట్ జనరల్ గా ఎన్నుకొనబడిరి.

తాలూకా బోర్డు.

కవలూరుం కాపురంపేట జి. వెంకట నూర్మరెడ్డి

దేశీయ మహాసభ

వాక్యానములను కోరుట

బొంబాయి ప్రావింసు ప్రెసిడెంట్ అశ్వకనరపు విల్ ఖతుడు 17 వ తేదీని ఇట్లు ప్రాసీయించెను:-

దేశీయ మహాసభ మందిరము సేవదేశమునందు నిర్మించ కలయునో ఇంకను నిర్ధారణ కాలేదు ఆహ్వాన సంఘమునందలి కార్యనిర్వాహక కర్మమువారు 12 వ తేదీని నుండి యునైటెడ్ కాలిఫోర్నియా కంబంధించిన ఆక్టివ్ సన్ మోటోలో మందిరమును నిర్మింపవలసి వారి యుద్ధము పొందుటకు తీర్మానించిరి. కొందరు జిల్లా అధికారి నీ సందర్భమునందు దర్శించిరి. కంబాలు గందరగోళమునకు సంబంధించి దేశీయ మహాసభయం దెవరును యుద్ధమునందు కుండునట్లును దాని కారణములు యెన్నున వానిని గురించిగాని యేమియు చర్చించ కుండునట్లును సభ్యులకును వీలుమునా యని 8-వ తేదీని జిల్లా అధికారి కార్యదర్శులకు తెలిపి యుండెను. యాదృచ్ఛిక జాతీయ సభాసభ్యులకు సంప్రదించి కార్య దర్శులు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరని అది సదుచితమైతి. వారస్సుకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుకయ్యనని వారండులో తెలిసి. కార్యదర్శు లిందెక్కినాలో శేమి అభ్యుదయిచ్చెదరని వారు కోరిరి కార్యదర్శు అభ్యుదయను గాని ప్రత్యుత్తరమును గాని ఇచ్చు వరకును తా మేమియు నిర్ణయించజాలమని జిల్లా అధికారి వారిని దర్శించిన వారిలో నుండి విరి. తేలియ సభలో జరుగకలసిన కార్యవిధానమును విషయ నిర్ధారక సంఘము వారు నిర్ణయించుదురు గావున కార్యదర్శు యేమియు సభయ మిచ్చుటకు వీలులేదని వారు జిల్లా అధికారికి తెలిపిరి. సభలో జరుగు విషయ చర్చలను అట్లగు జరుగకుండ తాము రుఖవు కడుతుమని వారు నచ్చజెప్పిరి. కార్య నిర్వాహకులు చివరకట్లు నిర్ణయించిరి:- అచ్యుతనరము డిప్టీ కమిషనరు 8-వ తేదీని ప్రాసీనబాలుకుగురించి కార్యనిర్వాహక కర్మమువారు సాకల్యముగ యాచించి వారు తమ యుత్తరమునందు కోరిన అభ్యుదయ మిచ్చుటకు వీలులేదని తీర్మానించిరి. ఆ తీర్మానపు ప్రతి మొదలని యాదృచ్ఛిక జాతీయ సభా సంఘపు బిల్లు యొకరు పంపిరి.

గారు కడప జిల్లా, జమ్మలమడుగు తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా ఎన్నుకొన బడిరి.

అదపాల వెంకట నరసారెడ్డిగారు కావలి తాలూకా బోర్డునందు, విడవలూరు సర్కియకు క్రెడిటిట్ గా నెన్నుకొన బడిరి.

ఎల్. రంగయన్నురు కంఠుల గారు, వి. కామన్నురు కంఠుల గారు వికాళు కట్టుం మునిసిపాలిటీ కౌన్సిలరుగా ఎన్ను కొనబడిరి.

రాజమండ్రి రేంజి సబ్ అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ మ్యూన్సిపల్ ఆరు యన్. కృష్ణమచార్యులు రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నియమించబడిరి. పోతుల రామస్వామి గారు కాకినాడ తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నియమించబడిరి.

విద్యాభివృద్ధి.

రాజమండ్రి గవర్న మెంటు కాలేజి అసిస్టెంటు రెక్టరు రకు శేమూరి విశ్వకాశరెడ్డి గారు 9 వ గ్రేడుకు మార్చబడిరి.

మైదాపేట్ టీచర్స్ కాలేజి ఆక్టింగు ప్రెసిడెంటు టి. వి. కలకుమారశాస్త్రి గారు రాజమండ్రి ప్రెసిడెంటు కాలేజి ఆక్టింగు ప్రెసిడెంటుగా మార్చబడిరి.

రావులపాదర కడంబి రంగారావు గారు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులుగా నియమి పబడిరి

రెజిస్ట్రేషన్.

కామమిల్లి యదయ్య గారు గుంటూరుకు మార్చబడిరి. కె. ఏ. కాంబయ్య గారు పెద్దాపురమునకు మార్చబడిరి.

యన్. కృష్ణస్వామయ్యర్ గారు కత్తూరు జిల్లా పాకాలకు మార్చబడిరి.

ఇంజనీరింగు కాళి.

టి. లోక నాథంగారు గోదావరి ఉత్తర డివిజన్ ఆఫ్ఫర్ సర్కిల్ నేటుగా మార్చబడిరి. యల్. ఎ. కంకర అయ్యరు గారు గుంటూరు డివిజన్ నూపల్లెస్ గా మార్చబడిరి.

టి. జి. కృష్ణ అయ్యర్ గారు కడపకుండి అనంతపురం సబ్ ఇంజనీయర్ గా మార్చబడిరి.

యం. ఆర్. కలెక్టరు గారు మదనపల్లికి మార్చబడిరి.

కె. వి శ్రీరామ అయ్యరు గారు బళ్లారి నుండి కడప డివిజన్ ఇంజనీయరుగా మార్చబడిరి.

సంఘ సేవాసమితి, ధర్మవరము

సంక్షేప చరిత్రము.

ఈ నెల 15 వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రము ధర్మవర కతన మందిరము నందు జరిగిన సంఘ సేవాసమితి మహా జన సభయందు, చదువబడిన సంక్షేప చరిత్రము:-

సంఘము:- ఈ కలెగ్రామముగ నుండి కీర్తి కేసుల యన టి. ఎన్. వెంకటస్వామి నాయుడు గారి కలన నిది 1917 వ సం॥ మార్చి నెల 30 వ తేదీని స్థాపించబడినది. ధర్మవర భాగము నందలి కేవల హిందూలు - నిమ్నుల - ముస్లిం దళముల యెచ్చుట కయి క్రయమొందుటయే యీ సంఘోద్దేశము.

అభ్యుదయ:- సంఘ సంస్థాపకులు టి. ఎన్. వెంకట స్వామి నాయుడు గారే మొట్టమొదట సభ్యులుగా నుండి, 1917 వ సం॥ నవంబరు నెల 20 వ తేదీ కలకు విడువని పూ నికలో బాటుపడిరి. నాయుడు గారిచ్చటి నుండి స్థలాంతరమునకు మారిపోవు సమయమున, దివాన్ బహదరు టి. రామ రావు గారి స్థానము నలంకరించిరి. వీరు పనిచేసిన కాల పరిమితి కొలది నెల మాత్ర మే అనంతరము 1918 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 14 వ తేదీని ఎన్. రాఘవేంద్ర రావు గారు కార్య భారము వహించిరి.

కార్యదర్శులు:- ఎట్లుంటు సంకీర్తన గారు కడు నాలు నెలలును, ఎ. నారాయణస్వామి అయ్యరు గారు కొంత కాలమును, కార్యదర్శులుగ నుండిరి. ప్రకృతము ధర్మవరము తాలూకా తహశీలుదారు ఇ. ఎన్. వెంకటమెహర్ నాయుడు గారి పదవి గైకొని మిక్కిలి యక్ష్మకాపాటునక కృషి నజ్జుచున్నాడు. ఈ సమితికి కార్య నిర్వాహక సంఘము సహిత మొకటి, ముగ్గు సభ్యులచే 1917 వ సం॥ డిశంబరు నెల 4 వ తేదీని నేర్పడినది.

సభ్యులు:- 1917 వ సం॥ సెప్టెంబరు మా సాంకేయిక తోడ్పడిన మొదటి యాటు నెలలలో కట్టితం దుండిన సభ్యుల సంఖ్య 24. సభ్యులవలన యాదాయము రు 41-8-9 ఆకొగ్గ విషయముగ జరిగిన సభయ యాదా. 1918 వ సం॥ జూలై నెల చివరకు కట్టితా నుండిన సభ్యుల సంఖ్య 68. ఆదాయము రు 848-14-0 వ్యయము. రు 72-0-2 నిజర రు 271-18-10.

విద్యావిషయము:- సేవాసమితి మూలమున 1919-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 7 వ తేదీని మదిగనూడెనుం వొకటియూ జూలయి నెల 21 వ తేదీని మేటూ తొగటివారి కొకటి యూ, ఆంధ్రకర్నముననే అక్టోబరు నెల 8 వ తేదీని కొకటియం దు గొల్లవారి యువయోగార్ మొకటియూ, మొత్తము యాదా రాత్రి పాఠశాలలు స్థాపించబడిన ఇందలి కంచమ రాత్రి పాఠశాల 1917 వ సం॥ జూలై నెల చివర స్థానిక సంఘమువారి పాలనమున జేర్చబడిన. మేటలోని బడి నిలిచి పోయినది. పంచాయతీ కమిటీలకు సాంకేతిక కల్పక కావలసి యున్నదనియూ, అట్టి నిధ్యయందు నిపుణుడయిన యువభాగ్యము నొక్కరు నిండుటకు నియమించుట యవసర మనియు సంఘము వారిని పాఠశాలాధికారాధ్యక్షుని కోరి యున్నాడు.

సేవ:- రాత్రి పాఠశాలలకు సంబంధించి ఉపాధ్యాయులకుం దగిన యోచనా చెప్పి బాహర విద్యా సౌకర్యముల కనుగుణ కార్యాభివృద్ధియందుక బాల్సానుటకయి, సంఘసభ్యులు జలుదెలుగులక బనిచేయుచున్నాడు. వీరు కంచమ కిధికి బోయి వారికి పరిమితత్వములని లాభము ప్రాగుడులని నవ్వమును జెబుచుం బాటుకముచున్నాడు. మదారాష్ట్ర కళిము 1917 వ సం॥ ఏప్రిల్ మాసారంభమున ధర్మవరము నందు కలరా విజృంభించెను. ఆసందర్భమున సంఘ సేవా సమితివారు గ్రామమును కొన్ని భాగములుగా నేర్పటచి ప్రతిభాగము నొకరిద్దటి సభ్యులకేయనను నిడిరి. ఆయంట్లు వ్యాధి నాపుటకయి సభ్యులు వారికింగల యుత్సాహము నంత యు తెలిపటమయి గల్గిన సేవాసమితి ధానము వర్ణనాతీతము

కు భక్త:- ఈ సంఘము నెలకొల్పబడుటకుం బూర్వము మదిగనూడెను మిక్కిలి యశాశోగ్యకళయం దుండెను. కంచమ బాహర కన్యకామయి మిక్కిలి యశోకుభము నక దిగుచుండిరి. సంఘాధ్యక్షులు టి. ఎన్. వెంకటస్వామి నాయుడు గారి లోకమును దొలగించుటకయి పాఠశాలకుం బోయి బాలికలకులకు సౌకర్యమును మిడ గుడ్డలకు వీసి యిచ్చిరి. కంచమ బీదబాహర యుగువులకయి గడచిన జూలయి మాసమున యథోచిత విరాళముల నొసంగిన మహాకళుల నాయులు తీర్గున నుదహరించబడు చున్నది. యాడికి లక్ష్మీ నారాయణరావు గారు రు 20 య, బాల్సాపురము రాఘవాచార్యులు గారు రు 10 య, గోరకాటి చన్నారెడ్డి గారు రు 14 య, టి. చన్నప్పగారు రు 8 య, కిపి, అంజ నేయులు గారు రు 12 య, మార శేని ఇన్న వెంకటకలిగారు (దాదాపు) రు 125 య, ఈవిరాళములయందు కొంత భాగము సంగ్రామ విజయదినమున గ్రామములోని యన్ని పాఠశాలల యందలి బీద విద్యార్థుల యుదువులకయి వినియోగించబడిన. మై మొత్తమునదింకను రు 86-8-8 నిజర యున్నది.

వృత్తాంతములు

వాచ్చి బి. ఇన్స్ట్రుమెంట్ల మరణించిరి తెలియుచున్నది.

నడుమకేసు:—ఈకేసులో 12 గురు ముద్రాయమును విడుదల చేయబడిరి.

తాతాగరము:—కాశీమతి రైల్వేస్టేషన్ స్టేషను యిందనుండి తాతాగరము పోవు స్టేషన్ నుండి 20 మైళ్లదూరమున బేహరు దొరకనమువారి ప్రకటించిరి.

కాంగ్రెసు సభాభ్యుత్థి:—మండిర గ్రామము, నరేంద్రవరము, మహమ్మదాబాదు రాజాగార్ల పేటలకు సంబంధించి కాంగ్రెసు కమిటీవారు నూతింపిరి.

విద్యాభావము:—విద్యార్థులకు జ్యోతిష ప్రారంభ విద్యయు అక్షర విద్యయు ఉచితముగా నేర్పబడును.—విన్నము రామకృష్ణయ్య, దివ్యజ్ఞాన సమాజము, గుంటూరు.

సంయుక్త రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయసభ:—ఈసభ 20-వ తేదీ సోమవారము నాటిలో ముగిసినది. ఉద్యోగులగునైతిక సంఘమునందు నియమింపబడిన దనియు ప్రతికాశానన మునున్న గుణానిని గుర్తించు తీర్మానములు చేయబడినవి.

విమానమండ్రుల ఆక్రమణ:—ఆస్ట్రేలియానుండి విమానములు బ్రెజిల్ దేశమును గుడ కలకత్తా నగరమున ఎక్కి ఏర్పాటులను చేయబడలేదు. దిగుబడిస్థలములు నిర్ణయించ బడలేదని యింగ్లీషువారు ప్రకటించినవి.

సెంట్రలు యింపిరియలు రిలీఫును:—ఈ నిధికి 31-8-19-వ తేదీ వరకు 2,07, 16,000 రూపాయలు చేరినవి. విశేషించుచు సామ్యునకు వడ్డీ 18,82,000 వచ్చినది. మొత్తము 2,20,48,000. ఆ తేదీ వరకు వ్యయము 1,01,18,000.

ఆగ్రికల్చరలు బోర్డు:—డికేటరు నెల 1-వ తేదీ మొదలు 6-వ తేదీ వరకును పూసాపట్టణమున క్యరసాను సంఘమువారి సహకారము జరుగును.

అంగ్లదిశప్రతిక:—లాహోరు నగరమున గ్రామీణ నౌక అంగ్లదిశప్రతిక ఏర్పాటుపడును. అది కేరళుల జాతీయసాంఘికాభివృద్ధికి చాఖ్యముగా మహమ్మదీయుల అభివృద్ధికి పని చేయును.

తిరునల్వేలి శ్రేణుసంఘము:—ఈసంఘమునకు దొక సభ్యుని పదవి 4 నెలలు కొరకు భారీపడినది. దానికి దరఖాస్తులు చాల వచ్చినవి. జిల్లా జడ్జిగారు ఈ నెల 21-వ తేదీన మానరి మేజిస్ట్రేటు ఎస్. వారాయణయ్యరు (కాడ్కూరిజిమిట్టాదాస్) గారి సంగతుల నియమించిరి.

మాంసలేపాకర్యము:—మాంసలేపాకర్య సందర్భమున పట్టుకొనబడిన వారిని నలుగురికి పదసంఖ్యమున కలిపి చూడగా ఈనెల 20 వ తేదీ సోమవారమున వారికి కొట్టబడిన వారు వారిలో ముగ్గురిని గుర్తింపజేసిన వారిలో వీరు ముగ్గురును కూడ నుండిరి చెప్పిరి.

కలరామికసభ:—మక్త బెహరీలాలుగారి అధ్యక్షత క్రింద సంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రాథమిక సభ జరిగినది. కలరామికసభకు దొరకనమునా రెప్పుడు గూడదు. ఆర్థిక స్యాంక్రెయిజను ముఖ్యముగా నొసంగవలెనను తీర్మానములు చేయబడినవి.

సాంఘికసభ:—భగవాన్ నాగుగారి అధ్యక్షత క్రింద సాంఘికసభ జరిగినది. ప్రాథమికవిద్య సుచితముగా బోధింపవలెను. ఘోషాపద్య తొలగవలెనను. పట్టణ గారి వివాహానన మామోదించ బడవలెనను తీర్మానములు చేయబడినవి అలవాదాదు నుండి యొకరక ప్రాసరి.

ఇండియాలో విమానములు:—ఏర్పాటు లన్నియు చాలకేరకు పూర్తియైవి. విమానములు ప్రత్యేక సంఘములవలన నడుపబడును. వారు దొరకనము వారి ఆనుమతులను బడయుటకు యత్నించుచున్నారు. ఒకరికి చెప్పినవారు మొదటబొంబాయి నుండి లాహోరుకును అటుండి కలకత్తాకును విమానములను నడిపెదరు.

స్తీమకరణ:—జిల్లా స్తీమకర 20 వ తేదీ సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము బొంబాయినుండి బయలుదేరి సీమట పోలను తీసికొని వెళ్లినది. నారారాష్ట్రము 26 వ తేదీ మధ్యాహ్నమునకు బొంబాయికి రాగలది. గత నెల 25 వ తేదీన బొంబాయినుండి వెళ్లిన అలింపియా నౌక ఈనెల 15 వ తేదీకి మార్చేయుట చేర్చెను.

భరతసేవ:—భరతసేవ అనుపేరట బొంబాయి నగరమున ఆంగ్లపూర్వభాషలకు దొక జాతీయ వారపత్రికను ప్రకటించుటకు కొందరు పార్టీలును హిందీపుట నౌక సంఘముగా నేర్పడిరి. దివ్యజ్ఞానసమాజ ప్రధాన్యమును మోచి. కే. మెహతాగారు గౌరవ సంపాదకాది సర్వభారమును వహించుచు పూచీకత్తునచ్చెను. ప్రకటనార్థము 500 ను మద్రా కాలాగ్రహ 500 ను భరతసేవ కట్టబడవలెనని మేజిస్ట్రేటు కోరెను.

నాకాదళము:—ఎక్కిల జిల్లాలో గారు యిండియా కి కేసునకుగూడ వచ్చి వెళ్లిరి. నాకాదళమునుగూర్చి యిండియాకుగల సంబంధమును వారు వివరించి రాజేంద్రా లేనివో న్యూజీ లండుకుగల సంబంధమును వివరించినట్లు యిండియాజేషన్ నకు గల సంబంధమును వివరింపబడుటకు కారణమైవి. ఈ జేషన్ ను ముక్తి మిట్లు నిరాదరించుట కేమి కారణమో తెలుపవలెనని యిండియా ప్రెస్సుపత్రిక ప్రాసినది.

మహమ్మదీయ యాత్రికుల సౌకర్యములు:—మహమ్మదీయ యాత్రికులకు గర్వ మెంటువారు ఏర్పాటు సౌకర్యములను కన్యముగ చేయుటచే వారికి ప్రయాణ వ్యయములు కలుగక సుఖముగ యాత్రి జరిగినట్లు మెమరువట్టబడుచున్నది ఆంగ్ల రాజాబారిముద్ద యాత్రికులు వచ్చాడెంచిన. యాత్రి కలు రమణుడేసిన సౌకర్యములకు గర్వ మెంటువాని క్లాఫ్సు యుచున్నాడు. మెసెపాటేమియాలోని స్థితిగతుల దివ్యముగ నున్నవని వారు క్లాఫ్సుయచున్నాడు. ఆంగ్లేయులు పరిపాలనముక్రిందకు మెసెపాటేమియా రానుకదనది.

పాతకాలను ప్రారంభించుట:—తిరువాన్కూరునందు కులకాదాల్, కళయోళ్, బాగ్మణులకు పాతకాలను కట్టుటకు దివానుగారు కంఘాస్థాపనము చేసిరి. ఆపాతకాలమును మూడవ ఫారమువరకును ఆ గ్లభావను సంస్కృతభావను వేదములను కూడ నేర్పెదరు. వీరబ్రాహ్మణుల కళాకాలాక్రమమునందు చివరిముగా భోజనమును వెల్లియటకు గూడ దొరకనము వారంగీకరించిరి. కుళయోళ్ గ్రామములు మాధ్యమును వదిలి కమలిద్దుల పాతకాలకు పంపెదరునని దివానుగారు మోపురించిరి.

బొంబాయి కార్పొరేషను:—ఇకవర కీలభతుందు 72 మంది సభ్యులనుండి. ఇకముందు 100 మంది యందవలెను వారిలో 80 మంది ప్రజలచే నియోజింపబడవలెను. తక్కిన 20 మందిని దొంతరిమువారు గాని సంఘములు గాని నియమించవలెను. నియోజకత్వములు రెండుగా నుండవలెను. నెలకు 20 రూపాయలు అద్దెయ్యవారును సామకు 20 రూపాయలు వెల్లియవారును నియోజకత్వములకాలెన గ్రామ్యువట్టును న్యాయవాదులను న్యాయములునుగూడ నియోజకత్వములని కార్పొరేషనుకువారు నశ్యమింది. గ్రామ్యువట్టులను గూర్చి చాల చర్చజరిగింది. చివరకు మోపురుంది అంచుల కంగీకరించిరి.

కాల్వెస్టోను పీపాలు ప్రదర్శనము:—కలకత్తా పోస్టు కమ్యూనికేషను పడక వైరు వ్లాసుకు ఇంజనీరుగ నుండిన లాన్ గుగారికిని మరి యిద్దరు పోలికులు కాల్వెస్టోను కాల్వెస్టోను పీపాలు ప్రదర్శన సోమవారమునాడు యెక్కువక దెబ్బలు తగిలి వారు వైద్యులచే వ్యతిహించిరి. దాకు నూకరింపెం డెంటు బిడోయిగారికి ఒక చెంపము చేతులును కాలినవి. వడవ మీద వారును కొందరు కూర్చును క్రి.9 పీపాలును వైదలు చేసిలో పడవేసిరి. ఆ పీపాలును కన్నులు లుడుటచే వడవేయటతోడనే ఎక్కువ వాయువు బయలుదేరి ప్రదర్శనయ్యెను. బిడోయిగారు నూక అడుగుల దూరములోనుండిరి. వారికి కొంతకుట తగిలి కీరముగాలెను. పీపాలు పడవేసిన ప్రదేశము దగ్గర కెవరిని రానిచ్చులెదు అని పడవేసిన నీటి నుండి బుడగలు వచ్చుచుండెను. చుట్టలు కాల్వెస్టోను వారును రాకుండ జాగ్రత్తచేసిరి. లేనియెడల వానికి వాయువునందలి అక్రమైతనుండి ప్రమాదము సంభవించును. ఈ ప్రమాదమును గురించి అధికారులు విచారణ చేయుదురు.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు ఈనెల 25-వ తేదీ శనివారం రాత్రి బెజవాడలో

సావిత్రి నాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు. రేట్లవివరం:—రు.2, 1-8-0, రు. 1, అ.8, అ. 4. (1839) కె. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

చాతావరణసీతి

1919 సం. ఆగ్స్టు 28-వ తేదీ గురువారము.

దేవుడు	అర్చన	అర్చన	అర్చన	అర్చన	అర్చన
దేవుడు	అర్చన	అర్చన	అర్చన	అర్చన	అర్చన
గోపాలకృష్ణ	79.5	72.7	2.64	89.57	87.75
నికాభవట్టము	81.1	71.8	1.85	29.68	29.78
రాజానా	82.2	78.6	4.10	31.48	29.25
చందరు	75.8	69.9	2.25	85.68	80.72
శుంకూరు	81.9	71.0	0.49	25.88	284.0
కల్లూరు	81.6	71.4	0.02	17.81	18.45
రుద్రాను	86.8	78.0	...	24.86	24.86
మోదరాబాదు	86.2	69.9	...	30.24	28.81
అనంతపురము	91.1	71.4	...	31.50	20.84
నల్గొండ	92.5	69.5	...	17.08	16.74
యన్నాము	90.8	71.2	...	18.71	28.59
కడక	88.7	72.8	...	27.18	24.67
కొంగుగూరు	85.1	65.9	...	33.00	29.89
కల్లూరు	92.0	72.5	...	25.88	29.28
సీలము	91.4	74.6	0.01	38.67	32.81
కోయంబత్తూరు	88.2	72.8	...	18.56	14.40

కాకినాడ, ముంబయి, కాకినాడు వద్ద కత్తు ఇకర ప్రదేశములందు వాయుభారము కొంచము మోచినది. కిలోవట్లసీతి నిర్మాణము చులపాడులందుకప్పు ఇకర ప్రదేశములందు కొంచము మోచినది. బందరును పకటికి గోవట్లసీతి 12 కిలోమీటరులకు యున్నది. ఇకర ప్రదేశములందు సమయము వున్నది. రాజ్ కిలోవట్లసీతికూడ అట్లేవున్నది. వాయువ్యదిశ నల్గొండ యందధికముగను, చెన్నపురి ప్రాంతములందు రెక్కువగను, ఇకర ప్రదేశములందు వివిధముగ నున్నది. మహాగతి కప్పుకు భాగమున ఆకాశము మేఘునీతమై యున్నది. దక్షిణము నడుమకూడ మేఘములు కక్కియున్నది. నల్గొండలందు అధిక వర్షము. దక్షిణమున స్వల్పవర్షము జరిగినది.

ఎడ్వర్డు. బి. రాను
ఆక్లింబు వాతావరణ కాన్రజ్ఞుడు.

మదరాసు కార్పొరేషను ప్రకటనము

1919 వ సంవత్సరము చెన్నపురి మునిసిపాలిటీ 4 వ చట్టము 205 (సి) క్షేత్రము నిబంధనను అనుసరించి జాబితవులలోయూడు మూరునీధిగో ఆరంభమై జనాంగీకరునీధిసరకు పోవునట్టి ఆర్. ఎస్. నంబరు 4509 సంఘము రాజిపోలు జరుగకుండా ఖాయముగా మూసేయేముటకు యోచించుచున్నారని ఇంచువలన అందరికీ తెలియుజేయడమైనది.

ఈయోచనకు ఆక్షేపణ లేనవ యున్నయెల 1919 వ సంవత్సరం నవంబరునెల 22 వ తేదీకి ముందుగా యీక్రింద కనుకరచ బడియుండు విలాసమునకు తెలుపవలెను.

మదరాసు కార్పొరేషను } మోచి. మోచి. బర్నిట్టు }
కర్నూరు పోస్టుమెంటు } ప్రసిద్ధంబు.
20-10-19

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 23-వ తేది

గురువారము.

చెన్న రాజధాని:

టీకాల ఫలితములు.

1918-19 సంవత్సరమునగల చెన్న రాజధాని యందలి టీకాల సందర్భములు, ఆశాఢంగ కారణము లగుచున్నవి. అటులయ్యును, టీకాల కరి పాలనముగూర్చి నివేదికమున గల విషయములను, క్రభుత్వమువారు విపులముగ విమర్శించక, రికార్డు చేసి విడుదలకు కారణ ముద్దియౌ తెలియదు. క్రభుత్వమువారు విమర్శనము గావించక పోవుటచే క్రజలలో వ్యాపించిన యనుమానము లింకను పెరుగుదుటకు కారణ మేర్పడును. టీకాల శాఖవారు తమ లోబడులను గ్రహించి, మున్ముందు సరియగు మార్గ మవలంబించుటకు ప్రోత్సాహము గలుగదు. మద్రాసు క్రభుత్వమునకు ఆక్టింగు శానిటరీ కమిషనరుగ బనిచేయుచున్న, డాక్టర్ కే. టి. మాఘ్యగారు, క్రభుత్వమువారికి టీకాల కరిపాలనముగూర్చి వేర్వేరుచేయ్యవలెనని ప్రాసిన నివేదికములను సమర్పించిరి. గిండియందు, టీకాల కుకయోగకడదీరసము తయారుచేయబడుచుండును. నివేదికవత్సరమున గిండియందలి వాక్సీనుశాఖవారి వ్యయములు 43,319 రూప్యములనుండి 55,890 రూప్యములకు హెచ్చెను. ఇందువలన వాక్సీను కేసు ఖరీదు 4 పైసలనుండి, 5 పైసలకు హెచ్చెను. రాజధాని మొత్తముమీద జయప్రద మయిన సందర్భ నకొకటింటికయిన వ్యయము 4 అనాల 3 పైసలనుండి, 6 అనాల 1 పైసకు నివేదిక వత్సరమున సధికమయ్యెను. వ్యయము హెచ్చినందులకు, అందుకు తగిన లాభము కనుబడినచో సంతృప్తికరముగ నుండెడిది. అటులాగాక, నివేదికవత్సరమున టీకాలవలని లాభము చాలవరకు తగ్గిపోవుట, మిగులశోచనీయము.

టీకాలు వేయబడినవారి సంఖ్య 1917-18 సంవత్సరమున 1, 707, 283 ఉండగా, 1918-19 సంవత్సరమున సయ్యది 1, 833, 833 వరకు తగ్గిపోయెను. 1918 సంవత్సరమున మహాచక్ర వ్యాధి విశేషముగగూడ నుండెనని తెలియుచున్నది. దీనివల్ల టీకాలశాఖవారు తగిన చాక చక్రము జూపలేదని గ్రహించవచ్చును. ఇందుకు దోడుగ, టీకాలు వేయబడిన వారిలో స్పృహకముచే పీకింపబడనివారి సంఖ్య గూడ చాలవరకు తగ్గెను. 1916-17 సంవత్సరమున టీకాలు వేయబడిన వారిలో 100 కి 85 మందిని స్పృహక వ్యాధి పీకింపలేదు. 1917-18 సంవత్సరమున నీదామానా 100 కి 81 వంతుకు తగ్గెను. 1918-19 సంవత్సరమున 100 కి 75 వంతున ఇంకను దగ్గెను. గిండిలోని కింగ్స్ ఇన్స్టిట్యూట్టువారు టీకాల రసమును తయారుచేయు మొదలిడిన దానిక, ఇంతటి దుస్స్థితి మున్నెప్పుడును ప్రబలియుండలేదు. ఇందుకు కారణముల గనుగొనుట అవసరము. ఉత్తరపురేంజికిని సెంట్రల్ రేంజికి, నివేదికవత్సరమున డిప్యూటీ శానిటరీ కమిషనరు పనిచేసిన డాక్టరు మాఘ్యగారే ఆక్టింగు శానిటరీ కమిషనరుగ నివేదికమును తయారుచేసి డిప్యూటీ కమిషనరుల కార్యమాలను విమర్శించుటచే, వారివిమర్శనమునకు విశేషముగ విలువయుండ నేరదని మాయభిప్రాయము.

యము. డిప్యూటీ కమిషనరులును, గిండి క్రతిపాకనపు డైరెక్టరును, తెలిపిన సమాధానముల నిట వివరించెదము. వాటి యుక్త యుక్తతలను పాఠకులు గ్రహించ గలుగుదురు.

గిండి డైరెక్టరుగారు టీకాల అవజయమునకు రెండుకారణముల దెలుపుచున్నారు. వర్షములు సకాలమునకు కురియకపోవుటచే, సంవత్సరమున చాలభాగము వేసంగి వ్యాపించియుండెను. అందు వలన టీకాలు జయప్రదముగ నుండియుండక పోవచ్చునని వా రూహించుచున్నారు. టీకాల ఫలితములను నిష్కర్షగ లెక్కి నైచుటచే జయప్రదమయిన సంఖ్య తక్కువగ గాన్పించి యుండవచ్చునని వీరు రెండవ కారణమును సూచించుచున్నారు. అంతయుగాని, గిండియందు తయారయ్యే రసములో నెట్టి లోపము గలుగలేదట. డిప్యూటీ కమిషనరుగ మాఘ్యగారు ఇంకొక కారణముగూడ దెలిపిరి. వాక్సీనేటరులకు తగిన వేతనము లొనగకుండుటచే, సమర్థులగు వారీ శాఖలో బ్రవేశించుట లేదనియు, దానివలన ఫలితము లాశాఢంగకరముగ నున్నవనియు, వీరి యుద్దేశము. అంతయుగాని, టీకాలరసములో నెట్టి లోపము గలుగలేదని వీ రభిప్రాయ పడిరి. ఇట్టి యభిప్రాయమునే దక్షిణపు రే. జి. డిప్యూటీ కమిషనరుగ నున్న డాక్టరు యస్. జేనువాను గారు వెలిబుచ్చిరి. ఆక్టింగు శానిటరీ కమిషనరుగ మాఘ్యగారు, డైరెక్టరును డిప్యూటీ కమిషనరులును తెలిపిన హేతువులను, తమ నివేదికమున సమర్థించుటలో సహజమైయున్న లేదు. కాని, కరి స్థితుల నన్నిటి గమనించి, క్రభుత్వము వారు తగిన విమర్శన గావించినచో, నెంతయో లాభకరముగ నుండెడిది.

వాక్సీనేటరుల యసమర్థతవలనను, లెక్కలను నిష్కర్షగ పరిశీలించుటచేతను, వాతావరణపు కరిస్థితులవలనను, ఫలితములలో నింతటి తారతమ్యము గలుగునని అంగీకరించుట కష్టము. టీకాలశాఖవారు రెలుదలచినను, గిండిలో తయారయ్యే రసము పూర్వమువలె ఫలప్రదముగ లేదనియు, తయారుచేయుటలో తగిన శ్రద్ధ వహించబడుటలేదనియు, క్రజలలో సభిప్రాయము విశేషముగ వ్యాపించియున్నది. ఈ యభిప్రాయము దురభిప్రాయమని, శాఖాధికారులు నొక్కి వక్కాణించుచున్నారు. వీరి యుద్దేశము సరియైనకావచ్చును. కాని, క్రజలలో వ్యాపించియుండు అనుమానమును, అధికారులు తొలగించుట యవసరము. టీకాల రసము సక్రమముగ తయారగుట లేదను సభిప్రాయము వ్యాపించి యుండునంత వరకు, క్రజలు టీకాలను వేయించు కొనుటకు, ముందుకు రా సాహసించకు. కాగితముపై సభిప్రాయమును లిఖించి సంతమాత్రమున లాభము గలుగదు. ఈవిషయమును పరిశీలించుటకు క్రభుత్వమువారు క్రత్యేక నియామకము గావించి, క్రజల సూదియముల బావులు యుక్తమని, నివేదించుచున్నాము.

సివిలు వెటరినరీశాఖ.

ఈశాఖవారు 1918-19 సంవత్సరమునందు గావించిన కార్యక్రమము ప్రచురింపబడినది. ఈ శాఖ క్రొత్తదగుటచే, సర్వరాశివృద్ధి గనపించుట కవకాశముండదు. తగినన్ని వైద్యశాలలు జేకమునండింకను స్థాపించబడియుండలేదు. ఉన్న వైద్యశాలలైనను, ప్రజలు బాగుగ నుపయోగపరచి కొనుట కింకను ముందుకు వచ్చుటలేదు. నివేదికవత్సరమున, కడపలో నొక పశు చికిత్సాలయము,

బెజవాడలో నింకొక చికిత్సాలయము, నెలకొల్పబడినవి. 1919-20 సంవత్సరమున, రసూలుకొండ జగ్గయ్యపేట, పోలవరము, కర్నూలు, నర్సారావుపేట, అనంతపుర గ్రామములలో క్రొత్తచికిత్సాలయములను స్థాపించుటకు, శాఖకునే జేయబడినది. నివేదికవత్సరమున, చికిత్సకు పొందిన జంతువులసంఖ్య చాలవరకు దగ్గెను. కాటకముచే మేత మొదలగునవి దొరకకుండుటచే, యజమానులు తమ పశువుల నమ్మివైచుట యొక కారణముగ నివేదికము దెలుపుచున్నది. ఈ కారణ మొలవరకు విశ్వసనీయమౌ తెలియదు. వెల్లూరు శివగంగ గ్రామములలో, చికిత్సకు పొందుచున్న గజ్జులులకు అంటువ్యాధి తగిలినదని తెలియగనే, నవి చంపివేయబడెను. అందుచే, చాలమంది తమ పశువులను చికిత్సకు దెచ్చుటకు మానివేసిరిని తెలుపబడినది. వైద్యోద్యోగుల యభిప్రాయము తెలుసున్నను, క్రజల మనోభావములను ఆచార వ్యవహారములనుకూడ, వారు కనిపెట్టుట యవసరము. ఎంతటిబాధ నొందుచున్నను, హిందువులే జంతువునయినను ప్రాణముదీయుట కంగీకరింపరు. పాశ్చాత్యులకది యొక లెక్కలోనిదిగాదు. ఇట్టి తారతమ్యమును గమనించి, పని జేయుట ముఖ్యవసరము. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాని జంతువులకు ముదు లిచ్చు కద్దరి, మాని వేయబడుచున్నది. కాని, రోగముతో బాధపడుచున్న పశువులను దూరగ్రామములనుండి దీసికొని వచ్చుటకు సాధ్యపడదు. అందుచే నిట్టి సూత్రమును నిష్కర్షగ నవలంబించుటకు వలనుపడదు. కట్టు విడుపులుండవలెను. వెటిరినరీ శాఖలకు, బెజవాడయందును, మదరాసునందును, విద్యాధులు చేరుచున్నారు. ఆంధ్రులీ యవకాశము గైకొని అధిక సంఖ్యలలో శాఖలలో క్రవేశించుట భావ్యము. విద్యాధుల కిచ్చే మాసవేతనము 10 రూపాయలనుండి 15 రూపాయలకు వృద్ధి జేయబడినది. శాఖలలో, 55 మంది బ్రాహ్మణులును 32 మంది బ్రాహ్మణేతరులును, 12 మంది జేజీయ క్రైస్తవులును, 2 రు మహమ్మదీయులును 1 రు యూరేషియనులును, విద్య సభ్యులను చున్నారు. మ్యునిసిపల్ సంఘములు మరుఖ్యలకు వలె మిగిలిన జంతువులకును జనన మరణముల సంఖ్యను తయారు చేయుట అవసరమాయను విషయమును, క్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారు ఇట్టి పరిగణ మవసరమనియే, మే మభిప్రాయపడుచున్నాము. పశువుల బాధ్యము, టీకాలమూలమున, తగ్గుచున్నటుల గాన్పించలేదు. టీకాల అవజయమునకు కారణముల నరయుట ముఖ్యము. జంతువుల రోగముల గూర్చి, జ్ఞాన మధికమయిన కొలదియు, వెటిరినరీ శాఖవారి యుపయోగ మధికమగుచుండును. ఇంత వరకును జరిగినవని, నిరుత్సాహమునకు చోటిచ్చుట లేదు.

జాతీయ మహాసభ

అమృతసరములో కాంగ్రెసుజరుగుట, డిప్యూటీ కమిషనరుగారు రంగీకరించినను, ఇంతమాత్రముతో కష్టములు తీరలేదని, నేటికంతటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. కాంగ్రెసుసభలో, వంజాబు అల్లరుల గూర్చి ఎట్టి యుపన్యాసము లొసగ బడవని, ఆహ్వాన సంఘమువారు వాగ్దాన మొసగవలెనని, మండలోద్యోగి కోరెనట! ఇట్టిషరతు కోరుట, వంజాబు అధికారుల విచక్షణ జ్ఞానపు లేమికి, నిదర్శనముగ నున్నది. హిందూజేతీయుల మనముల నాందోళనపరచుచున్న ఇంతటి ముఖ్యవిషయముగూర్చి, కాంగ్రెసు సభ చర్చించకుండుట,

అత్యవసరము. అటుల జరుగనిచో, కాంగ్రెసు సభ ససలే మానివైచుట యుక్తము. కాంగ్రెసు సభలో నెట్టి ప్రసంగములు గావించబడనో నిర్ణయించుట కావ్యసంఘమువారికధికారములేదు. ఇట్టి వాగ్దానము నిచ్చుటకు వీలులేదని, ఆహ్వాన సంఘపు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిశ్చయించి తమనిశ్చయమును అమృతసరపు డిప్యూటీ కమిషనరుగారికి తెలిపిని తెలిసికొనుట కెంతయు సంతోషించుచున్నారము. కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు తమ ఆత్మగౌరవమును, దేశ గౌరవమును నిలిపి కొనిరనుటకు సందియములేదు. తుదిరంగమున, వంజాబు దేశాధికారులు కాంగ్రెసుసభ జరుగకుండ నాటంకకరచేద లేమో తెలియదు. అట్టి తరి, మరీయొకరాష్ట్ర మికార్యమును వెంటనే ఛరించుటకు సంసిద్ధమై యుండవలయును. వంజాబు దేశాధికారులు, అనాలోచితముగ కార్యములు కొనసాగకుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారియనుచు శకాలములో జోక్యము కలుగజేసికొనుట అవసరము. లేచో వంజాబునందు మాత్రమే గాక, హిందూదేశమునం దంతటను అశాంతి తిరిగి యడయించి, వంజాబు దేశాధికారుల ప్రతిష్టా గౌరవముల నింకను తగ్గించును.

వంజాబుదేశ స్థితిగూర్చి విచారించుటకు, హంటరుసంఘము త్వరలో గూడనున్నది. సాక్ష్య మిచ్చువిషయమున, పోలీసువారి నిర్బంధముండినది, వంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించి యుండిరి. ఇందుకు విరుద్ధముగ, పోలీసువారు జోక్యము కలుగజేసికొని ప్రజలను భయపెట్టుచున్నారనియు, వారిని వెంటనే మందలించని యెడల క్రస్తుతపు అశాంతి తొలగనేరదనియు, సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసుగారు తెలుపుచున్నారు. పోలీసువారి బెడంపు వెంటనే తొలగనిచో, విచారణ సంఘమువారియెదుట సాక్ష్యము నిచ్చుట మానివేయుట యుత్తమమని, ఆండ్రూసుగారు హిత మొసగుచున్నారు.

సర్ ఎడ్వర్డు మాక్లిగానుగారు తమ దూర దృష్టి నీ తరుణమున వినియోగించి అనవసరాం దోళనమున కెడమియకుందురు గాక యని గోరుచున్నాము.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల కార్యోత్సాహము. మహారాటా ప్రతికలో ప్రచురింపబడిన లండను లేఖ ఇటుల వివరించుచున్నది.

“నేటిదినము (25 సెప్టెంబరు) కాంగ్రెసుప్రతినిధులు కొందరు ఉత్తర దిశకు వెడలిరి. నేటి ఇండియాప్రతికలో ప్రచురింపబడిన కార్యక్రమము వలన, దానివిలువను గ్రహించవచ్చును. సంస్కరణపు చట్టముగూర్చి, బ్రిటీషుప్రజలను ప్రబోధించుట కెన్ని సభ లవసరమో, అన్ని సభలు ఏర్పాటు జేయబడినవి. ఇట్టివని, ఎన్నడును ఎక్కువ యుగింపకొనదు. ఇందుకు, రాయబారుయొద్ద నున్న షహష్యులు గాని, ధనముగాని చాలవు. రాబోవు సంవత్సరము, ఆంగ్లదేశములో జరుగవలసిన పనిగూర్చి, రాయబారులు బ్రిటీషు కాంగ్రెసు కమిటీవారితో చర్చించిరి. ఈ విషయమైనొక నివేదిక తయారుజేయబడును. అది, కాంగ్రెసు సభవారి అంగీకారము నిమిత్తము హిందూదేశమున కంపబడును. ఈ వారమున ఇండియా ప్రతికలో ప్రచురింపబడిన వ్యాసము ప్రకారము, హిందూదేశమువకు స్వయంనిర్ణయాధికార సూత్రము వర్తింప జేయబడుటకై, లోకమాన్య తిలకు గారెంతటి ప్రబల శక్తిని సలిపినో, గ్రహించవచ్చును. అంతర్జాతీయ సంఘమునకును, ఇండియా, ఐర్లెండు ఈజిప్టులకును గల సంబంధముగూర్చి

విల్లనుగారి ప్రసంగముల వలన కొంతవడి గ్రహించవచ్చును. అధికారము వహించువారు తమ వాగ్దానముల నెంతవరకు జెల్లెంతురో చెప్పలేము. గొప్పరాజకీయవేత్తలు సహితము, తుద కసత్యవాదులుగ పరిణమించిన నిదర్శనము లనేకములు గలవు. విల్లనుగారి ప్రకటనమును, ఇండియా దేశమునకు అంతర్జాతీయ సంఘమున లభించిన స్థానమును, మన ముఖయోగించి కొనవచ్చును. కాంగ్రెసు సభ వారీవిషయమై, బాగుగ యోచించుట లాభకరము.”

సంఘసంస్కరణము ఇంతవరకును జరుగుచున్న సంఘ సంస్కరణ సభలలో, వివాహ సంబంధముగ తీర్మానములే ప్రాముఖ్యము గావించుచున్నది. హిందూదేశములోని వికరీత కలిసితుల వలన, సంఘమునకు సంబంధించిన అనేక ముఖ్యవిషయములు, సంఘసంస్కరణమునుండి విడదీయబడుచున్నది. స్వాతంత్ర్యము ననుభవించెడి ఆంగ్లదేశమున, సంఘ సంస్కరణమునకు విశాలార్థము కలదు. కాని, మన దేశమునందు గూడ నిట్టి విశాలార్థ మిప్పుడుగ్రహించబడుట సంతోషప్రదము. ఇటీవల భగవాన్ దాసుగారి అభ్యుత్థరక్తిం ద జరిగిన సంస్కరణసభలో ప్రయిమరీవిద్య ఉదితముగ గతవబడుట అవసరమను తీర్మానము కావించబడెను. సంస్కరణములు సఫలమగుటకు, ప్రజలు సంస్కరణావశ్యకతను గ్రహించుట ముఖ్యవసరము. ఇందుకు విద్యావ్యాప్తకము ప్రధానసాధనము. ఈసాధనమును విడిచి, సంస్కర్త లింతవరకును తమ యుద్దేశములు సఫలముగాలేదని వగచుచున్నారు. విద్యా వ్యాప్తకమునకై, సంఘ సంస్కర్తలు ప్రయత్నముజేయుట, అత్యంతలాభకరమని నానాటికి వెల్లడియగుచున్నది.

సర్వేసెటిల్ మెంటు, లాంచుకీకార్డు శాఖలు. 1917-18 సంవత్సరమునకన్న 1918-19 సంవత్సరమున సర్వే పార్టీ వారికయిన వ్యయము విశేషముగ హెచ్చినది. కాని, సర్వేపార్టీ వారొసర్పిన కార్యఫలితము మాత్రము హెచ్చలేదు. రివిన్యూ బోర్డువారిందుకు తగిన కారణములను తెలుపవలయునని, ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. సర్వే పనులలో కర్ణములు జేసిన సహాయ మిత్యల్పమని సర్వే డైరెక్టరుగారు తెలుపుచున్నారు. అత్యల్ప వేతనముగల కర్ణము, గణితశాస్త్ర పరిచయముచే సాధ్యమగు సర్వేదిక్కులను దీర్చుట కెలులసాధ్యమను తెలియకున్నది. లాండు రికార్డుశాఖకు డైరెక్టరుగనున్న హెడ్డరుసనుగారి నివేదికము, ముచ్చటగనున్నది. వీరు గావించిన సూచనలలో కెల్ల, రివిన్యూ రిజిస్ట్రీని నెలకొల్పవలయునని గావించినసూచన చాలముఖ్యమయినది ఈసూచన కొనసాగునేని, ల్యాండురికార్డులలో పొరబాటులు గలుగ కుండుటకు మార్గమేర్పడును. అడంగల్ రివిజన్లో నిమిత్తము లేకుండ పోవును. ఈవిషయమై రివిన్యూ బోర్డువారి సూచనలకొరకు, ప్రభుత్వమువారి రెమరు జూచుచున్నారు.

ఆంగ్లదేశస్థితి ఆంగ్లదేశమునందు, ఆర్థికస్థితి మిగుల దుర్బలమగుచున్నటుల చెబియుచున్నది. ప్రజల అసంతృప్తి మెండుగనున్నది. కామన్సుభ సమావేశమయిన పిమ్మట, లాయడు బార్జిగారి సమాధానము సంతృప్తికరముగ లేనిచో, సభను నిలిపివేయమని, కొందరుసభ్యులు కోరుదురని, మదరాసు

ప్రముఖప్రతిక కేతెంచిన ప్రత్యేక తంతివార్త తెలుపుచున్నది. లాయడు బార్జిగారు నేర్పుతో వర్తించని యెడల, కొయిలివను ప్రభుత్వమునకు నిలుకడ తప్పిపోవచ్చును. కాని, అనేక విషయ సమయములందు విజయము బడసిన, లాయడు బార్జిగారి మారు గూడ, విజయదుందుభిని మ్రోగించెదరని నమ్మదము.

పశువుల ఎగుమతి. బంగోలు పశువుల ఎగుమతిచే, దేశమున కెక్కియనర్థకము వాట్లుచున్నదియు, రానురాను విధితమగుచున్నది. అగ్రికల్చరలు బోర్డువారు 1906 సంవత్సరమున, విదేశములకు పశువులయెగుమతిని నిర్బంధింపజూడదని, తీర్మానించిరి. అతీర్మానమును సవరింప వలయునా యను విషయమును, పూనాయందు రాబోవు డిసెంబరునెలలో గూడెడి అగ్రికల్చరలు బోర్డువారు విచారించెదరు. ప్రస్తుత దేశకలిసితుల కనుగుణ్యముగ వీరు తీర్మానించెదరు గాక యని కోరెదము

స్థానికాది వార్తలు

దివాన్ బహదరు పి. రాజగోపాలాచార్యులు:— వీరు 8 నెలలు నెలపు పుచ్చుకొని ఇంగ్లాండునకు వెళ్లిరి. తిరిగి నవంబరు నెలవరకు ఇచ్చటికి రారని తెలియుచున్నది.

మద్రాసు కార్పొరేషన్:— 18 - 5 డివిజన్ మునిసిల్ కమిషన్ వద్ద ఆర్థికస్థితి రాశ్యపాటి పదన గోపాలాచార్యులుగాక బి. ఎ. డి. యల్ మాత వ్రాయుచున్నారు.

రాజకీయ నేత్రములు:— దేశంబున నెలలొకడొక సందీపుకడల సందర్శన రాజకీయ నేత్రముల నందరిని విడుదల జేయవలెనని కోరుచు సార్వభౌమునకు విజ్ఞప్తి పంపుటకు బొంబాయి నేషనలు యూనియనుజాను నిశ్చయించిరి.

సింహాప్రభువు కుమారుని వివాహము:— ఇండియా సహాయకులతిల్లు హానరబులు లార్డు సింహగారి మూడవ కుమారుడు హానరబులు నుకీల సింహా బి. సి. ఎన్ గారికి ఎ. సి. చుర్చి సి. బి. ఇ. బి. సి. ఎన్ గారి కుమార్తె శ్రీమతి వీరాకన్యగారికిని లండను నగరమున యీ నెల 9 వ తేదీన వివాహము జరిగిందని తెలియుచున్నది.

విదేశతంతివార్తలు:— లండనును హావురట్టియు లండన్ నుండిరయ్యవట్టియు తంతులు ఈక్రిందకవరవిన విధమున ఆలస్యముగా వచ్చునని తెలియుచున్నది.

బొంబాయినుండి లండనుకు నిండురాష్ట్ర ఆర్థిక 4 కోట్లు. బొంబాయినుండి లండనుకు ఆర్థికాష్ట్ర డిఫర్టు - 10 కోట్లు. లండను నుండి బొంబాయికి నిండురాష్ట్ర-ఆర్థిక 4 కోట్లు. లండను నుండి బొంబాయికి ఆర్థికాష్ట్ర డిఫర్టు 8 కోట్లు.

వంజాబు అల్లరులు:— వీరినిగూర్చి నిన్నుత్త పాతముగా గుజరాతువారి జిల్లాలో విచారణ జరపుటకు బొంబాయి పోలీసులకు నున్నది. పోలీసువారి చర్యలే ముఖ్యకారణము. రెప్ర వెంటు గర్విరుగారి ప్రకటనమున క్రింది యుద్ధావులు పాటించుటలేదు. విచారణ సంఘమువారు త్వరలో రావన్నారు. ఇచ్చటి స్థితి చాల విచారకరముగ నున్నది. ప్రతిపక్షియు యుక్తాగిరి కిరీటును నుత్తరపుట తువిన గాని ప్రయోజనము కలుగదు. ఈరీతిగా ప్రజలకు బెడంబుపడ్డ తొలగనిచో గాని ఎగువకు సాక్ష్య మిచ్చునాడదు. నేడు స్వాతంత్ర్యమునలన దీనిని తెలుపుచున్నాము. నేచట ధనమునకు ముఖార్పదలవిరిన. వీరవ్యవలన నా ప్రయత్నము పూర్తిగా ఫలమైందని ఆండ్రూసుగారు గుజరాత్వాల సాంగా నుండలనునుండి యీ నెల 21 వ తేదీన తంతివార్త నందిరి.

వివేక తంత్ర వార్తలు

[వైటరు - వజస్ని]

ఇంగ్లాండు

ఆంగ్ల దేశపు ఆర్థిక పరిస్థితి.

చాల విషయములకు నుండుట.

లండను, అక్టోబరు 17:—క్రింద వార్తలను మద్రాసు ప్రెస్సు క్రిక ప్రత్యేక విశేషములకు పంపింట్లు ఆ క్రితకో క్రకటికముయ్యెను.

వె డిభరణగురించి టంగళాధికారము ఆరుద్రాతో నిరీక్షించుచున్నార. వాన బొంబు 68 పెర్సెంట్ లె యె ట్టువరకు నియోజాలకు. ఒకవేళ ఆధరకంటె పెండిభర యె ట్టువరకు అయ్యెయెదలె టాగా నాణెములను మరయొక టో నాణెముల నుడించుటకు కావసాధి గలదు కావలయును. తక్కువ తూనికగల పిల్లింగు నాణెములను నుడించుటకు అధికారు లిష్టపడుటలేదు. అగ్రకాశ, ప్లామె నాణెములకు టాగాగా నిత్యనాణెములను గాని నోట్లనుగాని నుడించు టకు వారి కభ్యంతరములేదు. 5 పిల్లింగుల నోట్లకు నుడింపుచుని ప్రెస్సు క్రిక కోరెను. ఆర్థిక పరిస్థితి సరిక లేనందున ప్రజలకు మనస్తాపముగ నున్నది. వారి భావమునకు లాడుచు వార్తలు గాను తెచ్చెట్లులేదు. అందువలన సంయుక్త మంత్రివర్గము విచ్చిన్నమైన విచ్చిన్నము కావచ్చును. కామన్వెల్థుగాడిన వెంటనే సభ్యుల కిత్తుల నడుపుదురు. వానికి కృపిత కరణముగ భృత్యమువారు సమాధానము చెప్పిన నరే లేయెదల వెంటనే పార్లమెంటును జరుపకుండ ఆపి ముంచుమని ప్రతిపాదిం చెదరకు. మంత్రి వర్గము వారు యెన్ని యొక్క వైదిమ ములను పరిష్కరిం కుటని యెన్నది. విస్తంభకర్తవారము, ఆర్థిక పరిస్థితి, కూలీల పని కాలమునకు సంబంధించిన లెల్లు, (కూలీలలో కృతసాములు పనివ్రాండను కూడ మార్చికాకికూడ లెల్లు కర్తించు నట్లు చేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది) కనిష్ఠ కూలీ నిర్ణయము (ఆయుశ్యముల సంఘములవారి కిదియము జరలిచేయుటకుండు కూలీని యెంతో కొంతముని నిధారణ చేయుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది) గమలు మున్నగునవి కొంత రు యజమానుల చేతులలో నుండకుండ దొరకనువాకే గ్రహించి వానిని తనిచేయుచుండునని బయలుదేరిన యుద్దయము గృహవనలని కల్పించుకేకపోయెను. ఇప్పుడు చాలమందికి గృహవనలని కావలసియున్నది. ఇన్ని సంకులను గురించి మంత్రివర్గమువారు కృషి చేయుచున్నది. మంత్రివర్గమువారు మెలకువతో తనిచేసి యుపద్రవము లేకుండ రప్పించుకో కచ్చును. కాని ప్రధానమంత్రి తమ వైపునకును సామర్థ్యమును భారవోయలసియుండును. కర్తవ్యము మున్నగు వారికి ఆర్థిక విశేషములది లోపములు తెలిసి మనస్తాపముగ నున్నది. చాంబర్లెను గాను సామర్థ్యము మాత్రుటలేదని వారిని ఆక్షేపింపకచ్చును. ఇంక పెన్నియో సమస్యలు కూడగలవు.

భారత సంస్కరణములు

సంస్కరణములకు గురించి సాక్ష్యము పుచ్చుకొనుట ముగిసెను. నవంబరులో లెల్లుల ప్రవేశ పెట్టుదురు. అంతకు ముందు దానిని ప్రవేశ పెట్టుటకు వీలుండదు. ఆసత్వెయో కానములను ప్రవేశ పెట్టెటలసి యున్నది. ఆఫ్ గను సంధిలో లోపములున్నవని తేలుటచే దానిని గురించి కూడ కొంత క్రతికూలము కలుగును. భారత రాయరాముల జేతమునకు వెల్లిపొదలించియున్నాడు. కాని ప్రయోగ సాకర్ణములు తక్కువగ నున్నవి. జోయకొనను చాట్నీగాను తర్యటనము ప్రారంభించెదను. కాకు హిందూజేతమునకు వచ్చిన యెదల ఆక్రమి సంకులను పూర్తిగ తెలిసి కొంత అజ్ఞానము నశించును.

సామ్రాజ్య వాదికా సంరక్షణము.

లండను, అక్టోబరు 17:—ప్రెస్సు క్రిక యొక్క వెల్లింగ్డును విలసిలి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. వెల్లింగ్డు ప్రభువు గారి నివేదిక ప్రకాశకరింపుల కర్పించబడినది. సామ్రాజ్యముం టది కొక్క వాదికావర్గ ముండవలయు ననునది పొసగ నేరదు. ఏకేముల వాదికా వర్గముల వాదేమువారే భరించుటయు, నిర్వహించుటయు క్రత ప్రయని అనుభవమును బట్టి భోధకము చున్నది. మ్యాటెలండు సామ్రాజ్య వాదికా సంరక్షణార్థము గ్రేటు బ్రిటనునకు కొంతసామ్యు నిచ్చుకొనవలయుననియు దానితో మరొకరితో కుమ్మడికేములలోని

వాదికావర్గమును బ్రిటిషువారు పాలింపవలయుననియు మానింపబడినది. హిందూ మహాసభము మొదలు కెనడావరకు గల ప్రతేక సంరక్షణార్థము మరయొక వాదికావలయు నేర్పరచి సింగపూరునుం దుంచవలయునని మానింపబడినది. దానిలో బ్రిటిషు 75 వంతుల చొప్పునను, ఆస్ట్రేలియా 20 వంతుల చొప్పునను మ్యాటెలండు 5 వంతుల చొప్పునను కృయమును భరింపవలయు నని మానింపబడినది. ఈ వాదావర్గ నిర్వచనా ర్థమును, సప్తపూర్తి నిమిత్తమును 9,25,000 సావరనులకునని మదింపు చేయబడినది.

అల్లెంబీక భువుగాకొత్తయుద్యోగము

లండను, అక్టోబరు 17:—నర్ కెడనాల్లు లింగేటుగారి ప్లానే అల్లెంబీక భువుగాను ఈకట్టు హామిమనకుగ నియమింపబడినది.

హెచ్చులాభములదీయనియకుండుట

లండను, అక్టోబరు 17:—లండనునుం దుకన్యసిండును మొక్కర్టీ గారిట్లు చెప్పిరి:— హెచ్చులాభములకు దీక్షుకుండ జూచుట కప్పుడె 1870 నుండి అధికారులు నియమింపబడిరి. ఈనట్లును కానింపబడిన నాటకుండి ఇప్పుటికి దీనివనుసరించి ఆహారకావ్యములను మంత్రివర్గమువారు 1850 నుండు నేరులవారాకొచ్చి 1820 నుం దుకొనింపజేసిరి. వారికలదటికిని విధించబడి: జరిమానాల మొత్తము 7000 సావరనులు.

ఇనుమువనివారల జగడము.

లండను, అక్టోబరు 17:—ఇనుముతీయించు యజమానులలో కావనివారి ప్రతినిధు లేర్పరుచుకొనిన యెడంబడికను వారు నిరాకరించిరి. ఇందువలన ఇంజనీరింగు ప్రేమ సంఘములకు చాల నష్టము కలుగును ఇందువలన మరొకరియంది తని లేక బాధపడుట తక్కింపును.

“ఇడియను ఓవర్సీసు అసోసియేషను”

లండను, అక్టోబరు 17:—నేను లండను నగరమున కార్మికులు ప్రభువుగారి ఆధ్యక్షకక్రింద సభ జరిగినది. ఆసభకు పులిస్సు ప్రభువు, కల్లులు వెడ్జెపును, షేజరు ఆరెన్సు లేగోరు, పార్లమెంటు సభ్యులు. మాకే సీనివాసకాస్త్రి, మాకే ఇంకామడిగాడ్లు మున్నగువారు పలువులు వచ్చిరి. వివేకములందు నిరసిండు వాక్కులను కాపాడుటకు ప్రేమతో నొకసంఘము నేర్పరుచుటకు నిశ్చయించబడినది. కార్యనిర్వాహకసంఘమునకు ఆగాభావ గాను ఆధ్యక్షుడుగను భావగరిగాను పుష్కాభ్యుత్తుగాను పోలకుగాను కార్యదర్శిగాను నియోజించబడిరి.

ఫెడరల్ డివల్యూమను కమిషను.

లండను, అక్టోబరు 17:—ఫెడరలు డివల్యూమను కమిషనునకు పార్లమెంటు స్పీకే యభ్యుత్తుకుగ నుండును. ఆతడుగాక 16 గురు ప్రభువులును, 18 గురు ప్రకాశకరింపులను దానియందుండురు. వారు బ్రిటిషుజేతముందలి కానపరిపాలనా విధానము లెట్లు నడచుచున్నదియు విచారిం చి నేడికనంపెదరు. సామ్రాజ్య విదేశీయ వ్యవహారములకును బ్రిటిషుప్రజలకును గల సంబంధమును గూర్చియు, సామ్రాజ్యపు పార్లమెంటునకును దాని క్రింది కాననసభలకును గల సంబంధమును గూర్చియు, బ్రిటిషుపీఠులలో కొన్ని కాననసభలకు పార్లమెంటునకు లోబడి యుండువానిని వెలకొల్పుటకు గూర్చియు వారు ముఖ్యముగ విచారణ చేయుదురు. కమిషనువారు ఇంతలోనే పని నారంభించురని తెలియుచున్నది.

ఆస్ట్రేలియా వైమానికయోనము.

లండను, అక్టోబరు 18:—ఆస్ట్రేలియాకు విమానముపై పోవుట చాలవైపు యేయుగ నానుగు విమానములు ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారు పెట్టినపోటికి నిలువ నెంచినది. మాన్సిరి కోటలలో బ్రిటనునుండి ఆస్ట్రేలియా కేగవలయునని తుండెను. పోటీదారులలో కెప్తాను మాన్యునుగా రొకరు. కెప్తాను నలో వెలుగా రింకొకరు. లెన్సి వెంటు దుగ్గానుగా రింకొకరు. వార్లకవారు కెప్తానువిల్కిచ్చుగారు. అతనికర్డ నిర్దత వైలటులును ఒకఇంజనీరునూనూరు పోటీదారు లంపు వాయువాగ్రుల గ్రహించు నిమిత్తము ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారు ప్రేమకు పోర్టు దార్శినులనుభ్య సంపరింపవలసినదని ప్రెస్సుపీఠుకు నొకదాని నుపిరి. ఇదివర కింత గొప్పపోటీ తగిల యెన్నడును జరిగియుండలేదు. మార్గరథ్యమున సంధించుకత్తులకు తగ్గిం

చుటకు బ్రిటిషు ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వములవారు చాలవరకు ప్రయత్నముల నొసరించిరి. తన విమానములు కలకత్తా కేగిన పిమ్మట నచటినుండి కాని సమద్రవిమానములుగ మార్పులననదని వైమానిక మంత్రివర్గమువారు పోటీదారులకు సలహా నిచ్చిరి.

బొగ్గువర్తకము.

లండను, అక్టోబరు 18:—బొగ్గు యెగురుతికి యుండిన నిర్బంధములను తీసివేసిక గాని కొన్నిగనులను తనిచేయింపవలసిన యగత్యముండదని పోతువేల్సు బొగ్గుగనుల యజమానుల సంఘము కార్యదర్శి నర్ ఆక్లండు గెడ్డినుగారికి తంలివార్త పంపిరి. ఇదివరకే కొన్ని గనులును తనిచేయుటలేదు.

మరణము.

లండను, అక్టోబరు 18:—జవరలు నర్ జేమ్సు పుల్సు మరణము చనిపోయిరి.

ప్రాన్సు

జాతీయమితి

ప్ర్యాన్సు, అక్టోబరు 18:—హానాను ఏకెస్సెవారిట్లు తెలియబరచుచున్నాడు:—జాతీయమితి నిబంధనల వ్రాయునపుడు ఎం. వి యోను బల్గోయిగారు ప్రాన్సుకరపుర చాలవరకు తనిచేసిరి. అతడికప్పుడు ప్రాన్సుకరపుర జాతీయమితి క్రతిధిక నియమింపబడినది.

ప్రాన్సు యుద్ధసామగ్రి.

ప్ర్యాన్సు, అక్టోబరు 18:—హానాను ఏకెస్సెవారిట్లు తెలియబరచుచున్నాడు: నిన్నటి రోజున ప్రాన్సు యుద్ధసామగ్రి యొక్క దనియు, ముగి పడునెనిమిది మానములవరకు గూడ యుద్ధ మొసరిండుట కది సరిపోవుననియు తెలియుచున్నది.

వెర్సల్సు సంధి.

అంగీకారకృతము.

ప్ర్యాన్సు, అక్టోబరు 18:—హానాను ఏకెస్సెవారిట్లు తెలియబరచుచున్నాడు:—వెర్సల్సు సంధి వంగీకరించుట బ్రిటిషువారు రంపిన కాగితములు నిన్నటిదినము ప్ర్యాన్సులో నని దినవి. ఇటలీ అంగీకార క్రతులతో నిగ్గురు బ్రిటిషుగారు లేటటి రోజున ప్లాన్సు రి ను నకు కచ్చెదరని తలంచుచున్నాడు. మూడు అంగీకారములు తచ్చివందుటకు సంతోననూచకముగ వచ్చేవారము క్లెవోర్సె వర్ల వెర్ల యర్కరము జరుగును. మూడు అంగీకరణములకు సమ్మతి తెలుపబడిన పిరక చీనా నుంకుములను గూర్చి 1902 వ సంవత్సరములో చేయబడిన ఒడంబడికను, వాంగులూ విమయమున 1905 వ సంవత్సరములో చేయబడిన ఒడంబడిక కును అంగీకారము తెలుపబడును.

బోల్షెవిక్కుల ఆందోళనము

ప్ర్యాన్సు, అక్టోబరు 18:—హానాను ఏకెస్సెవారిట్లు తెలియబరచుచున్నాడు:—మిక్రందలీ కేకములలో విప్లవములకు కలిగించు నిమిత్తమును బోల్షెవిక్కు ఉద్యమమును వ్యాపింపజేయు నిమిత్తమును వెల్లింగ్డు ప్రభుత్వమువారు 200 మంది జర్మను ఉద్యోగియులను వివిధకేసుల కంపుచున్నారని జర్మనుల కాగితములకుబట్టి బాహిమయలో తెలిసికొని రని బెంపుకృతిక వ్రాయుచున్నది.

అమెరికా

ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి సిద్ధి.

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 17:—వరము వాయుటలన ప్రెసిడెంటు విల్సనుగాను కేగము న్యకక నెంకనాలకున్నాడు. వాపు అంత అపాయకరమైనది కాదనుచున్నాడు. కాని ఒక చరకనుక్రమండితుడు దాని ఫలముచేయ నెంచుచున్నాడు.

లాడ్జిగారి సవరణ యూదులు.

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 17:—కియాచా, హంటంగులలో జర్మనీకుండిన కృత్యములను జపానకు బదులు చీనా కే ఇచ్చిచేయవలయునని లాడ్జిగాను ప్రవేశ పెట్టిన సవరణ నెనేటులో ఒడిపోయెను. 55 గురు దానికి క్రతికూలముగను 35 గురు అనుకుంలుముగను అభిప్రాయము నిచ్చిరి.

విల్సనుగారి ఆరోగ్యము.

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 18:—విల్సనుగారికి కరీరములో నయపై ఆరోగ్యము కలుగుచున్నది. వారికి క్రత్రుము చేయవలసిన యవసర మక్కరలేదు.

చుట్టూ

చుట్టూ చేకపు స్థితి.

చెట్ల గాడు కడిన వదలి విజయవాడ.

అందఱు, ఆక్టోబరు 18:—(కానప్రాంతమున, చెట్ల గాడు పట్టణమున విజయవాడ పట్టణమున బయలుదేరిన వందల ధ్వజములు. కానప్రాంతమున కొంతమంది కలెక్టులతో బాటుచుండుటచే నీవందల బయలుదేరియుండును. గాట్ పీఠా, కాన్వో సేలా, కాన్వో బాగోర్ గాట్ల పట్టణముల బయలుదేరినవారికి దొరకుటచే వారు పీఠా గ్రామ పట్టణముమీదకు దండెత్తుటకు ప్రతిబంధములు లేక మార్గము సుకరమై యున్నది. పట్టణమునకును దండెత్తిన కొంతమంది ప్యాఫ్ సుకుటచే మార్గమునందలి యధ్యక్షులను అన్నియు పోయినది.

తెల్లండువారు జర్మనుల నోడించుట.

తెల్లండువారు రీగాప్రాంతమునందు జర్మనుల నోడించుచున్నారు. శ్రీకృష్ణుడు చేసి వాడవారు, బాల్లరను పట్టణములను పట్టుకొనిరి. చాలమంది ఖయదీలు వారికి దొరికిరి. ఎంతయో యుద్ధసామగ్రియు దొరకె. మిక్రమందలివారి కూర్మము వారికి తోడ్పడినది. జర్మనుల కలెక్టులతో రీగాపట్టణము నొకను బాటుచేయున్నారు. బోల్లి విటలు సంధిచేసికొందుమని తెల్లండు వారిని కోరగా ఆజేకపు ప్రతినిధి సభవారు వానిని నిరాకరించిరి.

తెల్లండువారు నెత్తుట

కానప్రాంతమున బోల్లి విటలు తెల్లండువారికి పట్టణమున బైకాపాదము చెప్పినట్లు హెచ్చించుచున్న పట్టణమునందలి వర్తమానముచేసెను. పీఠా గ్రామమున బాల్లి విటలు ప్రతినిధులు కొందరు జనరలు యుద్ధవిధానిని దర్శించి పీఠా గ్రామ పట్టణముమీద కలెక్టులను ప్రయోగించవద్దని యుద్ధము వారికి తోడ్పడుచున్నవని వారు చెప్పినది.

బోల్లి విటలు అవస్థించిన.

యుద్ధకార్యాలయమున కిటుల ప్రకటించిరి:—11-వ తేదీన బోల్లి విటలు బాల్లి ప్రాంతమున అవస్థించినను ప్రారంభించిరి. రెండుకోటల తరువాత వారి యత్నము విఫలమై చాల నష్టము కలిగెను. బాల్లి ప్రాంతము వదలెడి భాగమునందు కానప్రాంతమున నున్న దానిని వదిలి 1200 మంది క్రైస్తవులను బంధించి ఖయదీలు గల పట్టుకొనెను. దానినందలి భోవెనది సంగమమైన ప్రదేశము మొదలు కల్లూరు గ్రామమువరకు వ్యాపించిన ప్రదేశమును కూడ వారాక్రమించు కొనిరి. కాలాన్ ఫాదలవలకులను వారు పట్టుకొనిరి. 2 వేలమంది ఖయదీలు వారికి దొరికిరి. రెడ్డు గార్డు సేనతో సుక రెజిమెంటు వాణిమయ్యెను.

యుద్ధవిధి చెట్ల గాడు చేరుట

ప్రాంతము:—జనరలు యుద్ధవిధి గారి ఆధ్వర్యమున చెట్ల గాడు చేరినట్లు సమ్యక్మైన స్థలమునందలి వర్తమానము వచ్చెను గాని అది యొకను రూఢిపడిలేదు.

ప్యాఫ్ సుకు వచ్చినవార్త

ప్యాఫ్ సుకు:—జనరలు యుద్ధవిధి గారు రెండుకోటలలో చెట్ల గాడు పట్టణము చేరవచ్చునని వర్తమానము వచ్చినది.

ఆస్త్రియా

ఆస్త్రియా చేకము.

సంధ్యాయము భృకపరుచుట.

వియన్నా, ఆక్టోబరు 19:—ఆస్త్రియా చేకపు ప్రజా ప్రతినిధుల సంధ్యాయము భృకపరచెను. దానితరువాత రెన్నురు గారి మంత్రివర్గము రాజీనామా యిచ్చెను. తరువాత తిరిగి యెన్ని కలెజరిని సభవారు రెన్నురు గారిని ప్రధానమంత్రిగాను, విజ్జే వ్యవహార మంత్రిగాను యెన్నుకొనిరి. తక్కిన మంత్రులకు కూడ తిరిగి యెన్నుకొనిరి.

బొంబాయి రాజధాని మహమ్మదీయ సభ:—బొంబాయి రాజధాని 14, 15, 16-వ తేదీలందు జరుగును. కార్యదర్శి సభలు జాబాదాన సరుల్లాఖాను బ్యారెస్టరు గారు సభవిషయమై సభాసభాము జరుపుచున్నారు. గతర్షురు గారు సభాక ప్ర మణమును చేయుదురు. భారత కాసన సభియందు మహమ్మదీయల పక్షమున చెన్నపురికి సభ్యులుగ నుండిన ఆసరలియ సభలు మీరు అసదు ఆతిథిగానుగారు సభాధికర్యము వహించెదరు. కలెవారు మహమ్మదీయ సభకు ఆగ్రహాధి పత్యమును వహించ లేక పోయినవి. పెటగారి సభవిషయమై కడుక్రద్ధతో వుండెయుచున్నారు. పీటగారు దొరకనను వారికి బ్రాన్సు లేకుండు నున్నారు.

ద్వితీయ గంజాం మండల ఆంధ్ర గ్రంథాలయ మహాసభ. (బరంపురము)

19 తేదీ ఆదివారము ఉదయం 7 గంటలకు పురమం దిరమున గ్రంథాలయ మహాసభ సమావేశ మయ్యెను. నిన్న వచ్చిన సభ్యులు గాక వానద బారవనంబి, రావిలమ్మోజి కోల్ల వెంకటరెడ్డి జగన్నాథరావి ఖండంగార్లు విచ్చేసిరి. సభా ప్రారంభమునకు ముందు ఆధ్యక్షులతో ప్రతినిధులు భాషా వరము దీసికొనిరి. ఇరువురు బాంబర భగవద్దీక్ష కోల్ల పారా యుగో సభ ప్రారంభ మయ్యెను. పిమ్మట ఈ దినకు రీత్యా నములు గావించబడిన.

(10) ఆంధ్ర ప్రాంతాధ్యక్షుల పాటుకడి, అనేక స ద్ధింధములకు రచించి, సంఘ సంస్కరణమునందును తదితర ఘనకార్యముల యందును ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మహాసభకు మార్గదర్శకతై శోధించుటకు తయరైనట్లు స్పష్టించిన వాల్మీకిరాధ్యక కంఠ కూరి పీఠికలొకం పంతులుగారు కాలగతి నొందుటచే మన జేకమును గలిగిన గొప్పలోపమును ఈ సభవారు తమ సాను భూతిని తెలియజేయుచున్నారు.

ఉ:—వరసాగి వెంకట శోగయ్యగారు.

అ:—వేదాసర్వ నారాయణగారు

(11) గ్రంథాలయోద్యమమున ప్రోత్సాహ వరుచుట కై శ్రీ వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రియ అందు సన్న వారు తాము చేయుటానిన గ్రంథ సహాయము సాధ్యమయినంత త్వరలో మండల గ్రంథాలయ సంఘమునకు నోటి ఈ జిల్లాలో గ్రంథాలయోద్యమమునకు తోడ్పడమని వారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ:—పోతాచ్రగడ సింహచలంగారు

అ:—కోల్ల వెంకటరెడ్డిగారు.

(12) గంజాం మండల గ్రంథాలయ సంఘమునకు ఈ సంవత్సరమున దీ దినకు ఉదహరింప బడినవారు కార్య నిర్వాహక సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

1 వరసాగి వెంకట శోగయ్యగారు (ఆ గావనాధిపతి) 2 మంటపాక పార్వతీశ్వర శాస్త్రిగారు (ఉపాగ్రాహధిపతి) 3 పోతాచ్రగడ సింహచలంగారు (ప్రధానకార్యదర్శి) 4 తిత్తిబలరామయ్యగారు 5 టుకాల సాంబయ్యగారు 6 కొల్లూరుగిరి మా జీ రావు గారు 7 తింకెడిది మూర్త్యనారాయణగారు (సంచారకార్యదర్శి) 8 సోంభట్ల వెంకయ్యగారు 9 కోల్ల వెంకటరెడ్డిగారు 10 పొట్నూరి స్వామిబాబుగారు 11 ఉన్నం వెంకటవరన బుద్ధిరామలింగంగారు (సభ్యులు).

రీత్యానములు ముగిసినపిమ్మట మండలములోనున్న 25 గ్రంథాలయములకు ఒక్కొక్క గ్రంథాలయమునకు 8 గ్రంథములొప్పిన శ్రీ లక్ష్మీరావుగారు గ్రంథదానముచేసి గ్రంథాలయ సభ్యులకు భాషాసేవలేక ప్రోత్సాహపరచి శ్రీ రాజాగారి సహాయమునకు సభిము జ్ఞాపించిరి.

పిమ్మట బరంపురం, ఆస్సా, శ్రీపురమున వానద, సోంపే, బారకు, వరసన్నపేట గ్రంథాలయ కార్యదర్శులు ఆయా గ్రంథాలయ కార్య నివేదికలను జరిపిరి. ఈ కార్య నివేదికలను సభిము ఆశ్చర్యకరముగా విని మండల గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకులచేసిన కృషికి సంతసించి తమ యాహ్వానము కరతాళ భ్యంతలతో వెల్లడించిరి. సభాధ్యక్షులు తమ యంత్రోగ్యకార్యమున గ్రంథాలయోద్యమమున కలుపున క్రద్ధులూ కృషిచేసి మార్కప్రాంతాధ్యక్షులకి బద్ధకంబులయి యుండుటకు ప్రణయము తానా పాత్రాక్షి ను క న్యసిం చి, మం డల ములో కలువోట్ల గ్రంథాలయములు స్థాపించుట చక్కగా పనిచేయు చున్నందుకు జ్ఞాపించు తమ యాహ్వానమును ముగించిరి. రాజోపు సంవత్సరమునకు మండల గ్రంథాలయ సభను శ్రీపురమున జరుపుటకు మార్కప్రాంతాధ్యక్షుల సహాయము సభ్యులంగీకరించిరి. రాజోపు త్రైమాసిక సభను మూర్తి వారమండలమునందలి మజనానుమోదినీ పుస్తకభాండా గార కార్యదర్శిగారు కంప్రియముగా మంపినయాహ్వానమును సభ్యు లేకగ్రీహముగ నంగీకరించిరి.

ఆహ్వాన సంఘమునకు మూడి పెద్దిలింగ మూర్తిగారు పరాంబుక శ్రీ రామమూర్తిగారు సభాధ్యక్షులకును సభాసదులకును ప్రతినిధులకును మండలము లప్పించిరి. ప్రతినిధుల కక్షమున ఆహ్వాన సంఘము వారికి బలవ్రుతరానయ్యగారు మండలము లప్పించిన పిమ్మట మంత్రులకిర్యమలతోడను ఆంధ్రప్రాంతమున అకభ్యులుతోను సభ జయత్రయము ముగిసెను.

భయంకరమగు భావిసూచన.

డిసెంబరు 17 వ తేదీ విషయమై భయంకరమగు.

“పీపుర్” నందు ప్రాఫెటర్ అల్బర్టు పోల్టో గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

గ్రహచారము దొక గొప్పసంఘటనను జరుగజోవుచున్నది. 2000 సంవత్సరములనుండి యిట్టి గ్రహసమ్మేళనము జరుగలేదు. ఇట్టి సమ్మేళనములను లోకమంతయు డిసెంబరు నెలయందు అల్లకల్లోలమై జలక్రళయపు పాటగను. సాధారణముగ నూయ్య విషయము ప్రమాదకరమై అగోచరము. కంద్రో మాడగలిగినంతయచ్చయెట్టి డిసెంబరు 17-వ తేదీన నూయ్యికి కలుగును. ఆ క్షుకు భయంకరమగు మంటలు, వాయువులు నూయ్యి వదలి ఆకాశమును తేరును. కొన్ని లక్షలమైళ్ల పర్యంతర మందును క్రత్రేకము యీత్రళయ తీక్షణత సరియను. నూయ్యి యిందంతయచ్చ పుట్టుటలను విద్యుత్ప్రబంధముగ కేవల బద్ధించియును. అందులను ఈ ప్రపంచమున అనేకరు పానులు, జలక్రళములు, అగ్ని పర్యవేక్షణ కరుకు మున్నగు అతర్వాతపు ఖోభలు కలుగును. పిమ్మట మనుషు. మంభవనములు మరియొక భూకంఠమును జేకమును కలరబెడించును. నదలు ఎల్లవలై పారును. భయము పుట్టించుటగాని వింత పుట్టించగాని ఇట్టి భావిసూచనలు నే చెప్పటలేదు. గడిత కాత్త్రు ఆధారముచే గ్రహచారమున కిట్టి ఇట్టి విచిత్రపు సంఘటనములు సంభవించునని నిర్ణయించ గలిగితిని.

భయంకరమగు విషయములు.

డిసెంబరు 17 వ తేదీ మొదలు 20 వ తేదీ వరకు భయంకరముగ విషయములు జరుగును. గ్రహములు, నూయ్యకు విద్యుచ్చక్తి సంబంధముగ కేవలచే యాద్యబడి ఆకాశమునందు సంచరించుచున్నవి. ఇది సహజము. ఇంక రెండు గ్రహములు ఒక్కటే సమయమున నూయ్యి యీమట్టు విపరీతము. అట్లు రెండు గ్రహములతో కై నూయ్యివలై యుపయోగించ బడుటవల్ల, కొన్ని వాయువులు నూయ్య నిడుచుండి చీలి ఆకాశమునకు దురుతును. దీనిచే నూయ్యపు మచ్చయని చెప్పెదరు. రెండు గ్రహములు నూయ్యి ఏక కాలమున లాగిన చిన్న నూయ్యపు మచ్చ కనకుదును. మూడుచేలాగిన పెద్ద మచ్చ. పెద్ద క్రత్రేకము జరుగును. 4 గు లాగినభయంకరమగు అల్లకల్లోలములు జరుగును. డిసెంబరు 17 వ తేదీనాడు 7 గ్రహములు నూయ్యి లాగుచున్నవి. అవి మిక్కిలి బలవంత మయినవి. ఈమచ్చ కై అధికముగా గలిగినవి.

గ్రహసమ్మేళనము.

జ్యోతిషశాస్త్ర చరిత్ర యందంతరగత వినికనని 2 భమున, బుధుడు, ఆంగారకుడు, కుజుడు, బృహస్పతి, శని, కురుదు, ఒకటే క్రత్రేకము నచే రెదరు. నూయ్యికి 26 డిగ్రీల దూరము నే యుండురు. వీటికి ఎరువుభాగమున మహాకైసంపర కలిగిన యురేనస్, అను గ్రహము నూయ్యిలాగును ఈవల్ గ్రహ మహాసమ్మేళనమునందలి యుద్ధవిచ్చక్తియు యురేనస్ గ్రహపుచ్చక్తియు ఒకగొప్పలైతలు పోడితిట్లు నూయ్యి పొడుచును. ఆక్షుకు వెలిగెచ్చు విద్యుచ్చక్తి ఆకాశమునందరము వ్యాపించును. ఈభూమండలము ఈసమ్మేళనమునకు 90 డిగ్రీలదూరము నుండున్నది. నూయ్యికి తూర్పుభాగమున యీ మచ్చ పుట్టును. ఆ భాగము సమీపమున నే భూమండలముండుటచే మనకు అధికమగు వివాదములు సంభవించును. ఇట్టి సమ్మేళనము ఇంతయందు వెచ్చుకును సంభవించలేదు. ఈ విశ్వమంతయు మారును. ఏమిజరుగనున్నదో తెలియదు. భయంకరమగు కుపానలు, జలక్రళములు, భూకంఠములు మున్నగువి సంభవించును.

“ 17 మొదలు 20 డిసెంబరు ” ఈ తేదీలను భాగముంచుకొనడు.

ఆర్యవైశ్యబాలభట సంఘము:—వీరికరపున రెండవ వైశ్యబాలభట పటాలము సముద్రకు ప్రకటాలమును నాయముతో స్థాపించుట బాలభటోపాధ్యాయుడైన శ్రీ కాకుళము అనిశేషుగారిలను తరిపీరు చేయబడు చున్నది. ఈకటాలము గుంటూరు చౌరావద్ద నేర్పాటు చేయబడినది. జరిగిన బుధవారము కోజాన మిట్టరెడ్డి సరసింపూర్వపు బయ్యగారు తనిఖీచేసి తెలిపారు. ఇది కృషికి కచ్చుగాక.

ఈనెల 25-వ తేదీ శనివారము రాత్రి 9-30 లకు రాజమండ్రి బ్రహ్మశ్రీ పోతుమాచి నుబ్బయ్య పంతులు ఎమ్. ఏ., ఎల్.టి వారి

శ్రీకృష్ణ తులాభారము

అను అచ్చరిమగు సహజాకము. ఆంధ్రరంగస్థలములయందు పేరపొంది, అనేక బంగారుపరికరములు బడసిన క్రమశ్చలచే

విజయనగరము అయోధ్యామైదానపు

హాలులో అతి వినోదముగా ప్రదర్శించబడును. వాజసేయజాల నుబ్బయ్య భాగవతర్ — శ్రీ కృష్ణుడు. మప్పిటి జగ్గరాజుగారు — రక్తిసి. A Graduate medallist — సత్యభామ. వి. నరసింహారావు బి. ఏ., బి. ఎల్., నైసిడే.ట.

సంయుక్త రాష్ట్రముల రాజకీయసభ.

మహారాష్ట్రలో చాక్లరు బడేవారుగారి ఆధ్వర్యమున సభిజనులయందలి. వానాశ్రమసంఘసభసేర్పరు కదగును. పోర్చుగీసుగారిని బహిష్కరించుట అనుచితము. ప్రజలు స్వచ్ఛత క్రమమును పూనవలెను. పెన్నానదీ క్రమశ్చలచే పంపి చేయవలెను అనియును, రాజకీయ సంస్కరణములు పంపి చేయుట కాని ఫలమునును వివరములను గూర్చియును తీర్మానములు చేయబడినవి. యుద్ధము చేసి క్రమచయన కాంతి నెలకొనిన కిరణ ప్రభుల కప్పుటలకు పోలైకతము. మంజులజేయు యుద్ధములను అధికముగ భవమున నై నిత్యమును పంపిచేయుట. దీర్ఘ కాలము పోర్చుగీసుగారి బహిష్కరణము, కిరణసంఘము, క్రైస్తవ సదమెట్లు, అమాయకాదు కర్మకారములు మున్నగు వెళ్ళు వివరముల కలన నిరంతు కాధికార వర్గమున కింతర లోపము దెన్నెయ్యవలెనని భద్రములపేరున కమ అధికారము నంతకు చూపుటయందు వారికి భైర్యలోపమేమియును లేదని స్పష్టమైంది. నైసికముల చేయుటలోను భవమును రాబట్టుట లోను వున్నాకలు బలంతయును చేసిరిని పంజాలు ప్రజలు స్పష్టపరచిరి. అందువలననే ఆంధ్రప్రదేశ్ కలిగినది. సేనలో చేర్చువారిని ప్రభుత్వము ప్రజలు కొట్టిరి. ఒక తనాసిల్దార్డు చంపబడినది. ప్రభాంధ్రమునైన పంజాలు ప్రజలు చాక్లరుల గడగడతలనైన వారికెంతటి ఆగ్రహకారము కలిగెనో యూహించవచ్చును. ఓద్యాయగారు కేటముల వైకళ్యమును చూసెను. భారతీయ రాజనీతిజ్ఞులం దారికి ప్రబలమగు ద్వేషముకలదు. ఆరెటు తనభావములను సామ్రాజ్య కావనసభయందును సంస్కరణ మునకులందునుగాదే స్పష్టపరచెను. వాయులను బహిష్కరించెను. ఇండియా దోరతమువారు బివెంటుగారిని నడలినపుడు వారిరంగుల వాడేమియును నరకునుడిచెను. ఇద్దరు యువకులతో యువకులగాదే మనము అతివాదులకు లొంగుచున్నామను నభిప్రాయమును గలగ కేయుచున్నాము. మనము పరిపాలనమును ప్రజలవశము చేయవలెను. భ్రాంతిని క్రమము కలిగించుచున్నారని ఆరెటు నడిచెను. రౌలుచట్టము కేటము అవసరము. రెవెన్యూ తేజమునందైన విప్లవమును పూర్వముగాని యిటీవల నిట్టి కావనము కలగలేదు. పంజాలులో విప్లవమే లేదు. వైసిక కావనము చేయబడదగుదు. అన్నిటికిని ఓద్యాయ గారేభాగ్యుడు. విచారణ సంఘము నిరంతు కాధికార సంఘమే యగుటచే ప్రజలు సంధిప్రయోగము. కాంగ్రెసు పునఃసంఘమువారు వాదించుట కనుమతింపవలెను ఇట్టి కిరణచర్యల కవకాశమున్నంత కాల మెట్టిసంస్కరణములు జరిగినను ప్రయోజనము లేదు. శరీరకర్మలను బట్టిగారి సావధాని చాల ప్రశంసనీయును. ఓద్యాయ బట్టిగార్లు కెంతయో తారతమ్యము గలదని ఆధ్వర్యము నడిచెను. మహమ్మదాలీ సోదరులు హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము కటార్మురువిచారణము మున్నగువానిని గూర్చి గూడ మాట్లాడించెను.

సంస్కరణముల చట్టము:—చట్టమున అవకాశములగు మార్పులు కలగును. దీక్షించునెలలో చట్టము వెలువడి పరగమ్యునది ఈనెల 21వ తేదీన క్రమశ్చలచే నార్త బంధను సగరమునండి అలహాబాదు లీడరు పత్రికకు కట్టించిరి.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

పాటకచ్చేరి:—ప్రతిభాకారియగు 14 వక్రముల బ్రాహ్మణబాలిక యగు మిస్. రాజలక్ష్మిగారు, తనవాద మొలవరం హాలునందు 24 వ తేదీ శుక్రవారం రాత్రి 9-80 గంటలకు పాటకచ్చేరి చేయును.

రంగిల గ్రామమున కజలి సగరంకాలాకా ఇంగిల వల్లి ఆగవారవాసి ఇగంటి బుచ్చి వెంకటేశ్వరగారు ఈ నెల 14, 15, 17 తేదీలయందు మండలకాండము పదము మధ్య మధ్య అనేకములగు క్రాంత్యేత్రులతో గూడ విసిరించిరి. కచ్చివారు కథారత మగుటకును మరి యచటినుండి కదలలేదు. చాల సొగసుగ విసిరించిరి. కదము (ద్వికద) విసిరించు వారిలో కట్టివారు గలగుట చాలసబ్బరము.

వార్షికోత్సవము:—కుని రామానంద తృప్తకళాంధా గారము యొక్క యజుర్ వార్షికోత్సవము ఈనెల 22 తేదీ బుధవారమునందు సింహాద్రి జగపతి వారికళాలలో జరుపబడును. కాకభట్ట బ్రాహ్మణ్య కృత్రి గారు ఆధ్వర్యత వహించుటకు దయతో సంగీరించిరి. చదువబడువార్షికములలో “కాకభట్ట తృప్తకళాంధా గారు” అనువ్యాసము కవి రాజ వక్రవాయు నీలాద్రిరాజుగారిచే చదువబడును.

భాట్లలో కాలిఫట్టిడినము:—17-వ అక్టోబరు తేదీని హిందీపులుకు మహమ్మదీయులును మసీదు చూడర మహమ్మదు బాధకు చేసి పాపాలు గారి అగ్రాసాధికార్యము క్రింద సమాజే మై కురుమగ్రాజ్య విధజనము తమ యందరికి వ్యాదయసంతాపమును గల్గించునని గాని నట్టి కాకభట్టమును విరమించుట ఆకళ్యేక జని వారతమువారికి దయకలము నని తీరుచునించిరి. ఇంతియ గాక హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనము నొకదానిని వెంటనే భాట్లలో స్థాపించవలయు నని తీర్మానించిరి. ఈ విషయము తొలగించుటకు మసీదులోనే తవలయములలోను భగవంతుని గూర్చి క్రమశ్చలచే ప్రార్థనలు జరుపబడినవి.

దైర్ఘ్యగారు నెల్లూరుకు విచ్చుట:—చెన్నైకి విద్యాభ్యాస దైర్ఘ్యగారు నెల్లూరుకు ఈనెల 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్యాసింజరు బండిలో వచ్చిరి. రైల్వే స్టానుపారము మీద ఈయందల విద్యాభ్యాస సహాయకరివైద్యకారి నూర్మక కాకరావుపంతులు లోభవాధ్యపన పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు పేరువల్ల అయ్యర రావుపంతులు మొదలగువారు వారి నెదుర్కొనిరి. వారికి పుష్పచరణము చేతులగా అందులకు వారు సమ్యుతింపక ఆకాభంగము కలగలేదు. ఆదికము ముఖ్యమైన పెద్దకుడుమొలకు దగ్గరమొదలి గుభాపించిరి 16వ తేదీ పట్టణయందలి ముఖ్యమైన పాఠశాలల నన్నిటినిచూచిరి. వెంకటగిరి రాజుగారి యన్నతపాఠశాల కళాశాలగా మార్చువిషయమును గురించి ఏకైకపాఠశాలాధికారులు వారి తో చెప్పకొనిరి. ఆదికము సాయంత్రము ఏ. ఎస్ కృష్ణారావు పంతులుగారు శ్రీవారికి టి.పార్టీ సొంగిరి 17 తేదీ ఉదయము మెయిలులో మదానునకు వెళ్లిరి.

శ్రీవాణీగ్రంథాలయము, అదిపూడి:—ఆర్యముజుకు 2 బుధవారం సాయంత్రములకు బాట్లకాలాకా అదిపూడి పాఠశాల మహాసభ క్రమశ్చలచే నిర్వహించుట భాంధాగార భవనమును అదిపూడి వెంకటకృష్ణార్యగారి ఆధ్వర్యమున జరుపబడినది. శ్రీవాణీగ్రంథాలయమున పేర నొకగ్రంథాలయము 405 సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములతో స్థాపించబడినది. వాటి సభకు మాపుంత్రిముఖుల నేతలు విచ్చేసిరి. అదిపూడి వెంకటరత్నం కళ్యాణగారు భాంధాగారాభివృద్ధిని గురించి గంభీరప వ్యాసమును గావించి మా పుర ప్రముఖులలో చాలయందలి కాళ్యేత చందాదారులుగా నుండునట్లు ప్రార్థనాపరచిరి. ఇచ్చటికి సుమారు రు 80 లు కాళ్యేతచందా ఏర్పడినది. ఆర్య గ్రామమునుగూడ మా భాంధాగారమునకు గ్రంథముల నుడి రముగా నొసంగుచున్నార. ఆంధ్రప్రదేశ్ కృష్ణాకళిక దేశాభిమాని మున్నగువారకలెమును దర్శనముకలకలెము, గుడ ర్పిని, భర్మసాధని యను కలెలముల తెప్పించబడినవి.—అది పూడి వెంకటరంగారావు, కార్యదర్శి.

ఉత్తర సర్కారుల దిక్కుబాధ మహాసభ:—ఈ సభ యానెల 18, 19 తేదీలకు కాకాద “వైదా వెంకటకులతతి

టపుకహా” లో వ్యాసమునై సదాశివ ఆశ్వర్యగారి యాధికార్యము క్రింద సమాజేమై జయప్రదముగా జరిగినది. సభాభవనము క్రమశ్చలచే, శ్రీకృష్ణలలోను క్రిష్ణిని యుండెను. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులైన పెద్దిభట్ల నుబ్బయ్య రామధుగారు గంభీరమైన స్వాగతపాఠ్యము మొసంగిరి. ఆధ్వర్యము గొప్ప వక్రలు కాకపోయినను రమ్యముగా సువస్య నిందిరి. తరువాత ప్రభాకీకార, వారిలాల శివావధాని, టి. రామచంద్రారావుగారు దిక్కుబాధ మర వివరముల గూర్చి సరసముగ సువస్యనిందిరి. పితాపురములో సుపాధ్యాయులుగా నున్న జనమంది సీతారామస్వామిగారు తాము అపిలెసం టిమ్మకు గూర్చి చేసిన నద్యర్థములను మనోహరముగ చది విరి. వందన సమర్పణము దివాన్ బహద్దరు డి. శేషగిరిరావు. పంతులుగారు చేయగా, కరతాకర్షణలతో సభ ముగిసినది. ఆహ్వాన సంఘమువారు కావలసిన యేర్పాటు లన్నియు చే లోటులేకుండ చేసివెంటలకు ప్రశంసనీయులై యున్నార. —ఒక విలేఖరుడు.

పురజన సంఘము:—పెద్దాపురగ్రామమున ఇదిగవకు లక్ష్మీ విలాససంఘము, గోల్లె సంఘము, శంకర సేవాసమా జము, అను పేర మూడు గ్రంథభాంధారములు స్థాపించబడి కొంతకాలము క్రమముగ పనిచేసినవి. కారదాంతముల చేత ఆసంఘము లన్నియు అపిలెయబడి ఒకటి రెండు సంవత్సర ములయినది. ఆంధ్రప్రదేశ్ నకు గల ముగ్గురినీకల శట్టణములలో నొకటియై, శ్రీకృష్ణ వాయుప్రభువులకు రాజధానియై విలసిల్లిన చక్ర క్రమశ్చలచే మైదాపుగ్రామమున పురజనోపయోగ ముగ నొక సంఘముయొక లేక పోవుట మిక్కిలి విచారకర మని యొందించి, మా గ్రామమునందలి కొందరు యువకులు కడదిన విజయదశమి వాడు ఒక బహిరంగ మైన పురజనల సభకు మా గ్రామ కచేరీలో ఆహ్వానించి వై సమాజములవారి నందరిని ఏకీభవించుటే “పురజనసంఘ ము”ను కేర ఒక సంఘమును స్థాపించిరి. వ్యాసముని చావలి లక్ష్మీకారాయణరావుపంతులుగారు అగ్రాసాధికారివెన్ను కొనబడిరి. నిర్రో! సుబ్బారావు నిట్టల వెంకట చలవతిగార్లు సమష్టికార్యదర్శులుగను, వక్రవాడు రామ జగతికర్మగారు కోకాధికారులుగను బతుల భావన్నారాయణ తామ్మూరి కల్లయ్య ముత్తుబుల్లి క్రాజు జయంతి వెంకటరమణయ్య కంధంపాటి వెంకటరమణయ్య చల్లా సుబ్బారాయుడు కళారి సోరాజుగార్లు కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగను వియమింప బడిరి. పురజనలకు రాజకీయ సాంఘిక కృతహాసిక మార్క భావా కృతహాసములందు దభిరచిరి కలగ జేయుట పామ రుల విద్యాభివృద్ధి కన్న విధములపాటుకుడుట ప్రజలలోమార్క భావ వ్యాపించుటకు తగిలించి కృషి నొనర్చుట మున్నగు పురజనాధికార్యములయిన కార్యములన్నియును నెరవేర్చుట యీ సంఘముయొక్క యుద్దేశము.

మెస్మరిజిషి వార్షికోత్సవము

ఈనెల 18-వ తేదీని మెస్మరిస్టు ప్రాధేసరు మొగ సాటి వేణుగోపాలమూర్తి రాజుగారి రెండవ మెస్మరిజిషి వార్షికోత్సవము జరిగెను. మెస్మరిజిషిసంఘమువారు నిన్న గుంటూరు పురమునందు సభచేసి వారి ఘనకార్యములను తెలియ చేయుచు తమ కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

ఈనెల 18 వ తేదీని ప్రాధేసరు మొగసాటి వేణు గోపాలమూర్తి రాజు మెస్మరిస్టుగారి ద్వితీయ మెస్మరిజిషి వార్షికోత్సవము ఏలూరుపురమున జయప్రదముగా జరిగింపబడినది. ప్రాధేసరుగారు తమకాల జీవులై మనశోమనకు సహాయము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము. వీరు కయసునందు మిక్కిలి చిన్న చారెనను వీరు చేయు కయలు వూడ విశ్వావిశ్రుడై యిటు జన్మించినట్లుగా దోచుచున్నది.

HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described as an aid to Nature—the actual cure being effected by an “excessive accumulation of the blood in the diseased part,” the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential “Natural”—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Bataleg (India).

DR. BIER'S ERECTRUSS

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Imperial Naval Defence. Dominions' Responsibilities. Lord Jellicoe's Report.

LONDON, October 17.

The Wellington correspondent of the Times says that Lord Jellicoe's report has been placed on the table of the House of Representatives. The report says that the ideal of a single Navy is unattainable. Experience has abundantly shown that responsibilities with regard to naval defence are more cheerfully recognised and shouldered if the ships provided are seen by the people who pay for them and manned by their own kind and kin. The general principle of proposals is that New Zealand should cooperate in the naval defence of the Empire and assist Great Britain financially by paying for manning and maintaining a certain proportion of the Far Eastern Fleet and all vessels required for the harbour defence of New Zealand, also by providing such portions of the personnel as is practicable. Ships thus maintained would be in all essentials a portion of the Navy under the suggested title of "the New Zealand Division of the Royal Navy". Waters from the Indian Ocean to Canada are one and all parts of the Empire situated in them are equally interested in the security of sea communications. Therefore, the defence of these ought to be entrusted to one fleet composed of units from these countries, and directed by a high Flag Officer stationed at Singapore. Great Britain should contribute seventy-five per cent., of the maintenance of this fleet. New Zealand five per cent. of the maintenance of this fleet. New Zealand's ships should comprise three light cruisers, six submarines and one submarine parent ship. The annual cost of maintenance and depreciation is estimated at £925,000.

Lord Allenby's New Appointment.

LONDON, October 17.

Lord Allenby has been appointed High Commissioner for Egypt and the Sudan in place of Sir Reginald Wingate.

Campaign Against Profiteering. Food Ministry's Action.

LONDON, October 17.

Mr. McCurdy in a speech in London, said:—Sixteen hundred profiteering tribunals were already at work. Since the Profiteering Act was passed, the Food Ministry had instituted 1,350 prosecutions and had obtained 1,320 convictions. Fines totalled £7,000.

Racing in England.

The Middle Park Plate Result.

LONDON, October 17.

The following is the result of the race for the Middle Park Plate:—

TETRA-TEMA	... 1
SOUTHERN	... 2
LIGHT HEARTED	... 3

Five horses ran. The race was won by six lengths, a head between the second and third.

The betting at the start was 4 to 1 on Tetra-tema, 100 to 7 against Southern, 20 to 1 against Light Hearted.

British Coal Trade

Coalowners' Demand.

LONDON, October 18.

The Secretary of the South Wales Coalowners' Association has telegraphed to Sir Auckland Geddes that unless export licences are withdrawn some collieries must close. A number of pits have already stopped.

Obituary.

General Sir James Wolfe-Murray.

LONDON, October 18.

The death is announced of General Sir James Wolfe-Murray.

Indians Outside India.

A Protection Association.

LONDON, October 16.

The Indian Overseas Association has been formed with the object of maintaining the rights and privileges, and for the protection of the interests of Indians residing outside India.

Lord Carmichael presided at the inaugural meeting today, which was also attended by Capt. the Hon. W. G. A. Ormby-Gore, Sir William Wedgwood, Sir Krishna Gupta, Sir Mancherjee Bhownagree, Messrs. Sastri, Chintamani, and Ramachandra Rao, H. H. the Aga Khan was elected Chairman of the Executive Committee, Sir Mancherjee, Bhownagree, Deputy Chairman and Mr. H. S. Polak, Hon. Secretary.

Iron Founders Dispute.

Employers' Agreement Rejected.

LONDON, October 17.

The ballot of iron founders rejected the agreement negotiated with the employers. The result is a serious blow to the Engineering Trades, which depend on castings from foundries and will lead to further serious unemployment.

Surgeon-General Sir Havelock Charles.

LONDON, October 17.

Surgeon-General Sir Havelock Charles, is proceeding to India next week, for tour in connection with his work as adviser to Montagu on Medical Affairs.

Arabian Chiefs Returning to London.

LONDON, October 17.

Arabian Chiefs headed by the son of Ibn Saud, who is visiting England on special mission to the king, have returned to London from Scotland. India Office is looking after their welfare.

Persian Shah Honoured.

LONDON, October 17.

The Corporation of London has agreed to present the Shah with an address of welcome in gold box and to invite him to luncheon at Guildhall. The mover of the resolution emphasised that Anglo-Persian Agreement was likely to have far reaching effects, and said the Shah would be received as a valued friend. Shah proposes to tour through the principal cities of Britain.

Successor of Sir G. Kinn Patrick.

LONDON, October 17.

Mr. Montagu has approved the appointment of Lt-General Sir C. W. Jacob as the chief of staff in India, in succession to Sir G. Kinn Patrick.

Arab Delegations in England.

LONDON, October 17.

Two Arab delegations are at present in England to pay homage to the King. The first delegation is headed by Sheikh Feisal, son of Ibn Saud, the Ruler of Central Arabia and the second delegation is headed by the heir of Sheikh of Kuwait.

Russia

The Russian Situation.

Fall of Petrograd Unconfirmed.

LONDON, October 18.

The reports of the fall of Kronstadt and Petrograd have not been confirmed in London. The bombardment of Krasnaja Gorka was probably the cause of the Helsinki reports of the former, while the capture of Gatchina, Krasnoeelo, and Krasnaja Gorka leave General Yudenitch's road to the capital no longer barred by fortresses.

Letts Beating the Germans.

Meanwhile the Letts are turning the tables on the Germans at Riga. They captured, after a fierce battle, Dunamunde and Balderon, taking many prisoners and much booty. Allied cruisers took part in the operations. The Germans continue to bombard Riga. A telegram from Helsingfors says the Diet has formally refused to entertain the Bolshevik peace offer.

Kronstadt Hoists the White Flag.

A Finnish Report.

London, October 18.

The latest telegram from Helsingfors says the Finnish General Staff reports that Kronstadt hoisted the white flag this evening and a deputation of Petrograd workers met General Quidenitch and asked him not to bombard Petrograd. They promised to help against the Bolsheviks.

Cossack Successes.

Abortive Bolshevik Offensive.

LONDON, October 18.

A War Office "communiqué" says:—A Bolshevik offensive on a large scale against Tsaritsyn began on the 11th instant, but failed after two days, with severe losses. The Cossacks westward, of Tsaritsyn, crossed the Don on a wide front, taking 1,200 prisoners, while farther westward the Cossacks occupied a line of the river Khoper from its junction with the Don to Tishanskaya. They captured Kalach and Fylovsk, taking 2,000 prisoners. One entire Red Regiment was destroyed.

General Yudentitch at Petrograd.

LONDON, October 18.

STOCKHOLM:—A telegram from an usually reliable source, but hitherto unconfirmed, states that General Yudentitch's cavalry has reached Petrograd.

News in Paris.

LONDON, October 18.

PARIS:—The Council has received messages saying that General Yudentitch is expected to take Petrograd in two days.

Situation Reviewed.

SIMLA, October 22.

The following telegram dated the 16th instant, has been received by the Associated Press:—

NORTH RUSSIA:—Russian anti-Bolshevik forces have taken Kalovandan in the Onega Valley and also the village and station of Plesetskaya on the Volchga Railway.

WEST RUSSIA:—The North-West Army and the Ethnians are continuing their advance towards Petrograd, the line reached being from Kernoy on the coast, Blisventina on the Catinia Railway, and Misbinkaya and Misbinkaya east of Luga.

SOUTH RUSSIA:—The Volunteers are continuing their advance towards Velts, and have reached the line of the Khoper river from its junction with the Don to Tishanskaya. The report of the Bolshevik capture of Kiev is not confirmed.

EAST RUSSIA:—Admiral Koltchak's forces have reached the junction of the Tabor and Tavda rivers south-west of Tobolsk. The Bolsheviks are still fighting east of Valcotorovsk, which they seem loathe to evacuate. The "morale" of the Red Army is reported to be bad. They are now short of warm clothing, ammunition and artillery.

Afghanistan & The Soviet.

LONDON, October 17.

MOSCOW:—Wireless message states that Tchitcherin and Lenin received the Afghan Embassy. Tchitcherin said that the Soviet Government attached special importance to the friendship with Afghanistan, in view of its military strength.

France

League of Nations

French Representative on the Council.

LONDON, October 16.

PARIS:—The Havas Agency states:—M. Leon Bourgeois, who took the principal part for France in drawing up the Covenant of the League of Nations, had been formally appointed French representative on the Council of the League.

French Lottery Loan.

LONDON, October 18.

PARIS:—Details of Lefevre's proposed Lottery Loan of £4,400 millions are issued to the French Chamber. No interest will be paid, but a premium bond of £50,000 will be drawn daily for two years, to which will be added a weekly premium bond, varying from £20,000 to £200.

France's War Material.

LONDON, October 16.

PARIS:—The Havas Agency states:—In the French Chamber yesterday, it was said that France now had an immense amount of war material worth £600 millions, representing the possibility of carrying on intensive warfare for eight months.

America

Mr. Lodge's Amendment Lost.

LONDON, October 17.

WASHINGTON:—The Senate, by 55 votes to 35, defeated Mr. Lodge's amendment to the Peace Treaty proposing the handing over of the rights exercised by Germany in Kiaochow and Shantung to China, instead of Japan.

The Peace Treaty.

America and the Shantung Provision.

LONDON, October 16.

WASHINGTON:—The Senate continued the debate on the Shantung provision of the Peace Treaty. The majority of the speakers expressed determination to vote against it, but the vote was postponed owing to a good number desiring to speak.

President Wilson's Condition.

LONDON, October 17.

WASHINGTON:—Prostatic inflammation is retarding President Wilson's recovery. It is described as a minor swelling, but a specialist is making an examination to decide whether to operate.

President Wilson Better.

LONDON, October 18.

WASHINGTON:—President Wilson's condition has definitely improved and an operation will be unnecessary.

Australia

Flight To Australia.

World's Greatest Aerial Adventure.

Four Competitors Enter.

London, October 16.

In spite of the enormous difficulties of the flight to Australia, four machines have entered for the Australian Government's prize for a flight from Britain to Australia in thirty days. The competition is under the control of the Royal Aero Club. The competitors are Capt. Mathews, who is announced to start on the 20th instant, flying on a Sopwith similar to Hawker's trans-Atlantic bus; Capt. Howell on a Martinsyde, with a speed of 100 miles per hour; Lieut. Douglas on an Alliance machine, which is claimed to be capable of a flight of 3000 miles, with a powerful wireless installation; the fourth and largest is the Blackburn Aeroplane, with wireless, under the navigation of Captain Wilkins, with whom are two pilots and one Engineer. Capt. Wilkins is the well-known polar explorer and was second in command of the Stefansson Expedition. The Australian Government is despatching a wireless steamer to patrol the ocean between Umu and Port Darwin, with the view to picking up the aviator's wireless messages. These British aviators are embarking on the world's greatest aerial adventure and their progress will be watched breathlessly by both hemispheres, owing to the very rigorous nature of the test of physical and mechanical endurance, especially between India and Australia, as the flight from Java onwards of 6,750 miles is alone comparable in severity to the trans-Atlantic flight. The British and Commonwealth Governments have done their utmost to lessen the risk, arrange stopping places, supplies and fuel and survey the route. Although the competitors have been warned that the route is largely not ready, they have decided on an immediate attempt, gallantly accepting the risks of flights over a route, involving the regions of rugged volcanic islands, and the jungle swamps of Borneo, the Malay Peninsula, and the Dutch East Indies. The Air Ministry has advised competitors to convert their aeroplanes into seaplanes at Calcutta.

వేగుజుక్క (గంధ మండలివారి ఆధిపత్యము:-బ గంధురమున గల వేగుజుక్క గంధ మండలివారు శ్రీ రాజా చెలివాని లత్తారావు బహద్దరువారిని అధిపత్యముచేత యీ నెల తే 19 దీ నాయంత్రాళం రి గంటలకు వేగుజుక్క గంధ మండలిలో సమావేశము జరిపిరి. ఈ సమావేశమునకు ప్రముఖు లనేకులు విచ్చేసిరి. వేగుజుక్క గంధమండలి కార్యదర్శులగు వేరరాజు వేంకటకృష్ణారావు పంతులు గారు శ్రీ రాజాగారి వై రచించిన అభినందన పంచ రత్నములను జరివి శ్రీ రాజావారిని కర్పూరమాలలంకరణముగ జేసిరి. వేగుజుక్క గంధ మండలి వారు సమావేశమునకు విచ్చేసి ననభ్యులకును శ్రీ రాజాగారి కి ఉపహరము లొసగి దగ్గించిరి. భాషాభివృద్ధికి వేగుజుక్క గంధమండలివారు చేయుచున్న పనికి సూర్య ప్రకాశించుచు కొమ్మూరిన:-గమేశ్వరగిరి గారును భూడిపెద్దలింగ మూర్తిగా రును మాచ్యటించిరి. వరహగిరి వెంకటేశ్వరస్వామి పంతులు గారును, రోల్ల వెంకటరెడ్డిబాయుడు గారును గంధమండలి వారిచ్చిన యాతిధ్యమునకు పందెములర్పించిరి. శ్రీ రాజావారు మండలివా రొసగిన గౌరవమునకు కడు సంతసిచి, కృతజ్ఞతా పూర్వకమందనము లర్పించుచు, వేగుజుక్క గంధమండలివారు మాతృభాషాభివృద్ధికి చేయుతపసిగూర్చి శ్లాఘించుచు, మండలిలో ప్రచురించిన గంధములు మాతృభాషములతో వ్రాసెల్లము చదవవల నాకర్షించుచున్నదనియు, శ్రీకృష్ణారావు పంతులు గారిచే రచిత బడిన వాడే నీకు అనువల విశేష వ్యాప్తి గాంచి నదియు నడిచి, వేంకట కృష్ణారావు గారిమాతృ భాషామానమును ప్రక.సింది తమ యాతిధ్యమును మాగించెరి.

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble—they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz:—the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screws from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save 'specialists' fees. Valuable booklet entitled 'Prof. Wilson's Treatise on Disease' containing particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials post free from Actina H. P. Sole Agency, Batala (India). (669)

కులబ్రాహ్మణుడు.

[వంగూరి సుబ్బారావుగారు]

యంగూర్క వనవి. శేనపట్టుదలతో నీ శ్యామలుల వ్రాయుచున్నానని మా మిత్రులు నమ్మగూర్చి పలికిరి. అది నత్యులు కాదు. శేన నత్యమని కమ్ముచున్నాను గనుక నట్లు వ్రాసితిని. అందు నే నెవ్వని చెబింపలేదు. నిందితలేదు. చదువులే సాక్షులు! నన్నయ నియోగియని నారాయణ రావుగారు వ్రాసిరిగా నోకరు మనలో నైకవర్త్యులు చెడు నట్టివాడమేలని వ్రాసిరి. చరిత్రకొఱకు— సత్యమెఱుంగ వచ్చు నుగాని యోమకృత్యమేల చెడవలెనని శేన వ్రాసితిని. ఇదియు దోషమైన శ్రీ శ్రీ గృహణ కాశ్రీ గారు కలిసి నన్ను మన్నించెదరుగాక!

ప్రతి కులకుల మా మిత్రులు “కులబ్రాహ్మణ” శబ్ద విచారణనుండఁ గాల పూర్వమునున్నది. అది చాల తెలిసి వ్రాయుచున్నానో తెలియక వ్రాయుచున్నానో నాకు తెలియదు. కావున వారి నిందాగర్హిత వాక్యముల విశ్వరించి వారి “గుమ్మడికాయ దొంగలు” “పెంకాయ పిచ్చిబండలు” వారి కడ నీ యందుకొనమని ప్రస్తుతము శేన “కులబ్రాహ్మణ” శబ్ద విచారణనునది దిగుచున్నాను. ప్రయోగము ప్రయత్న నైపుణ్యకాంక్షలు జూపి విడిచెదను.

1. కులబ్రాహ్మణుడఁగా “జాతి రత్నాది” శబ్దములనైశ్వర్యవాచకమై సర్కుల ప్రమాణము కావచ్చునని నాయభిప్రాయము. కాని ప్రతిపక్షులగు మామిత్రులు “కులబ్రాహ్మణ” సమాసమునకు “జాతిరత్న” సమాసమునకు భేదమున్నదని వారి యభిప్రాయము. చదువరులు శ్రద్ధగా గమనింపురుగాక! “కులబ్రాహ్మణ” శబ్దము “కులశ్రీ” శబ్దము నంటిదని మామిత్రు లంగీకరించెద రనుకొందురు. “కులశ్రీ” శబ్దమునకు లింగాభిప్రాయములో నర్థమిట్లున్నది.

లింగాభిప్రాయమునందలి వివరణము:— “అథ కులశ్రీ కులపాలికా కులస అర్హవిచారణ రక్షితాశ్రీ కులశ్రీ. ఒచ్చును లేనికులములేత రక్షితమైనది.” 80వ పుట. వాచిశ్య వాచిపతి.

(2) కులశ్రీశబ్దమున “కులబ్రాహ్మణ” శబ్దమున శ్రేష్ఠవాచకమై యుండునని నాయభిప్రాయము.

“మహాకులశ్రీవార్య నభ్యుదయ సాధకు మహాకులే జాతో మహాకులః. మహాకులమందుఁ బుట్టివాఁడు. పా. మహాకులః. కులస్వావర్త్యం కులీ. మందికులమందుఁ బుట్టిన వాఁడ.” 48వ పుట. లింగాభిప్రాయము. వాచిశ్యవాచి.

మహారాజునని చెప్పుకొనినవాఁడు సామాన్యమైన రాజుగానని చెప్పుటకుఁ జెప్పినట్లే. మంచివాఁడనిచెప్పుట చెడ్డవాఁడు కాఁడని చెప్పుటకుఁ చెప్పినట్లే. సర్కులప్రమాణుడనడుపుటయునునుండినవాఁడు కాఁడని చెప్పుటకుఁజెప్పినట్లే. కులబ్రాహ్మణుడన మందికులమందుఁ బుట్టిన బ్రాహ్మణుడనని చెప్పుకొనుటకే నన్నయ వ్రాసెను. తనది హీన కులము కాదనుటకే చెప్పుకొని యుండవచ్చును. ఆహ! అందు లకే చెప్పుకొనెను. తప్పాకీ కావున మామిత్రుల సంజేహములు కీరింపాకీ లేక “కులబ్రాహ్మణ” శబ్దమునకు (1) “కులశ్రీ” (2) “కులరత్నము” (3) “పురోహితుడు” ఇత్యాద్యర్థములున్నవి మామెదరా? ఒక్కత్రయోగమును గనులించెదరా? నన్నయ నీసవర్త్యులనందలి స్వగుణవర్ణన మెందులకో చెప్పించుటకు వాచుచాలను.

శబ్దరత్నాకరమునందఁ జూడెను.
“కులము = కులము, తెగ, ఇల్లు, తోట, కీరము, చేతనాట్టు” అనియర్థము ఉన్నది.

“కులసంభవండు = మంచికులమునందఁ బుట్టినవాఁడు” అని యర్థమున్నది. ఇచ్చట వలెనే “కులబ్రాహ్మణ” శబ్దమునందు శ్రేష్ఠవాచకమేల కారాదు? ఇంకొకవిశేషము: “కులపర్యవేక్షణ = ప్రధానవర్త్యులు. (ఇది 7. “మహేంద్రాచలముననున్నాశ్వుక్తిమాక గంధమాదన, వింశ్యశ్చ పాశ్చాత్య సప్త తేజులవర్తకాః” త్రికాండశేషము.)

ఇచ్చట కులశబ్దము “ప్రధాన” శబ్దపర్యాయపద మని ప్రఖండికాభిప్రాయము. అందువలన నది “కుల” శబ్దము నన్న శ్రేష్ఠవాచకముగా నైన వాడియుండవలెను. లేదా “ప్రధాన బ్రాహ్మణులు” అనఁగా మంత్రయోగి యైన వాడియుండవలెనని యట్లుదలచి నాకున్నచో వాడింప వీలుకలుగుచున్నది. ఇదిగాక “నియోగి” శబ్దమున కర్థమేమి? ప్రధానాధికారమునది

శబ్దములేమి యర్థమున్నది? బ్రాహ్మణులు ప్రధానుడై నవ్వరు “నియోగి” యనుటయేమి? ఈ విచారణ యిట్టి వ్యాసముల వలనఁ జేలదు.

ఒక్క చిన్న విషయము చెప్పెదను. నన్నయ రాజ సర్వేంద్రుని పురోహితుడనియు, నానాటికి నియోగియై యిద భేదములు లేననియుఁ గదా మా మిత్రుల వాదము. అట్లుయిన పోఁబురోహితులమూడ దశవిధ మంత్రులలోనొకఁడు. పురోహితుడు మూడ 72 నియోగులలో నొకఁడు. పురోహితుడన మన యిప్పటి పురోహితుడు కాఁడు! చూడఁడు పాంస వింశతిలో “గురు, మహాప్రధాన, సామంత, సేనాపతి, వ్యాసపాల, కావసంక, పులికా నిర్ధారక, గణక, శేఖర, పారాజీ, పురోహిత, జ్యోతిషక, కార్యజవిద్వాంసక, జేతాన్యక X” 10 అక్షాంశ ఇంద్రురోహితుడు నియోగులలోనొకఁడు! కులగురువు నియోగులలో నొకఁడు! కుక్రసితిసారముప్రకారము పురోహితుడు దశవిధప్రధానులలో నొకఁడు! పాంస దివియ నియోగి విడిచి నన్నయ పారాజీకుడందమా? పారాజీకుడు నియోగియే! కావున నన్నయ యెన్నివిధములఁ జూచినను నియోగి యగుచున్నాఁడేమి పాపము! కాని నియోగి శబ్దము ప్రధానకర్తవ్య మంత్రయోగి బ్రాహ్మణునియందు యాధిపత్యము మంత్రో నీ విషయము విడిచి మఱియొక్కటి చూపెదను. ఆంధ్రశేషమునందు తర్ర సర్కారులలో నీ పాపముగా “బ్రాహ్మణులు” కరణములు గానన్నాను. కాని నెల్లూఁడ ప్రాంతములలో కూడయు మొదలగు వారున్నాడు కాని కరణము లీ ప్రాంతముల యందు “కుల కరణము” అని మోదా వ్రాసికొను చున్నాడు. నాయభిప్రాయములే “కులకరణ” శబ్దము సవాలుల కాలములో నన్నిదని యూహించితిని. విచారింపి విమర్శించ లేదు. కాని “కరణ” శబ్దము సంస్కృత భవమనియు, (శబ్ద) కరణ శబ్ద కరణముగా నర్థమును శబ్ద రత్నాకరమున వ్రాసియున్నాడు. “కరణ” శబ్దము సంస్కృత భవమే యైనచో “కుల” అను హిందూస్థానీ పదము దానికిఁ జేర్చుటయెట్లు. కావున నీ “కులకరణ” శబ్దమునూడ నన్నయ “కులబ్రాహ్మణ” శబ్దమును నియోగినిగాఁ జేయుచు మనకు వివేచన కల్పించుచున్నది. లేక “కులకరణ” శబ్దము సంస్కృతమా? కావసములలో “కరణ” శబ్దము చిర కాలమునుండి యున్నది.

ఇదిగాక నన్నయదని చెప్పఁబడు చామండికా విలాసమున దాదలేల నియోగుల చరిత్రము వ్రాయఁబడియున్నది.

అది నన్నయ కృతమైనట్టి రామకవి “నియోగి” కనువు స్థిరీకరింప బలమగుచున్నది. నన్నయ నియోగి కావుననే చామండికా విలాసమునందు నియోగుల చరిత్రము వ్రాసెనని వీలగుచున్నది.

ఈ వైవాదము నన్నయను నియోగిని జేయుటకుఁ గాల కవి నాకే తెలియును ఉన్నది మాపుట నాపరి కాని నన్నయను నియోగిని జేయుటనీవంత యాతురత మాకర్హరిని లేదు. కావున బుద్ధికుంతులు నిందావాక్యరహితముగఁ జర్చించెదరుగాక!

నోటీసు.

మదరాసు తిరువల్లిక్కేటి ఈశ్వరదాసు లాలావీధి 34-వ నెంబరు ఇంటిలో నివసించుచున్న సానా రంగభావ్యంశ్రేష్ఠి అనే నేను ఇందు మూలకముగా అందఱిని తెలియజేయడ మేమనగా నేను 1919 సెప్టెంబరు 30-వ తేదిని మా తండ్రిగారి నుండి వీడిపోయినాను. గనుక యింతటి నుండి నేను సానా రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి కుటుంబమునందు అవిధ క్రతుంబుచిరుడను కాను. 1808 ఎన్. రంగభావ్యంశ్రేష్ఠి.

ఇప్పుడే ఫౌంటెన్ వేనాలు వచ్చినవి.			
బ్లాక్ బస్టరు. 8-4-0	సెప్టూక్ నెం. 210	య. 8-12-0	
స్వాక్ య. 6-4-0	డిటో 205	2-8-0	
వాటర్ మెక్ 6-12-0	డిటో 200	1-12-0	

గిరి బ్రదర్సు, స్టేషనర్యు. ట్రిప్లికేట్, మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణ భారతము.

కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి కాశ్రీగారిచే మాలా నుసారముగా నులభ్యమైన రచించబడినది. ఇందు నన్నయడల భారతమున లేని కథ లెన్నో కలవు.

- 1 వ సంపుటము (అదిగభావర్యములు) వెల య 8-0-0
  - 2 వ సంపుటము (అరణ్యపర్వము) 8-0-0
  - 3 వ సంపుటము (విరాటోద్యోగములు) 3-0-0
- పోస్టేజీ కొనవారే భరింపవలెను. వైపు ప్రకములు రాయల్ నైజా గ్జేటు కాగితము కాలికోలెందు.

వలయువారు:— మేనేజరు, కలపాటి ప్రస్సన్న, (1885) రాజమండ్రి అని వ్రాయవలెను.

బంగారు పతకములు చంద్రామృత నేత్ర రక్షణి తైలము బహుమతియ్యబడినవి.

ఈ తైలము H. H. మహారాజు ఆఫ్ మైసూర్ H. H. గెయిక్యార్ ఆఫ్ బరోడా గవర్న మెంటుయొక్క కమిషన్ యొక్క బామినర్లు, జడ్జిలు, గొప్ప శాస్త్రజ్ఞులు, మఱియు శేషపాండిన గొప్పవారికల్లును పరీక్షించబడి శుద్ధి శీఘ్రపాండుబడినవి. ఈ తైలమును మూలికలతోను, కోరోవ్యాధికి కగుపాటి ద్రవములతోను, పరిమళము గలిగిన దినుసులతోను, తయారైనది. ఈ తైలమును కిరణ్మన కువయోగించిన అధిక ఆశ్చర్యమును కలుగజేసి తా నువయోగించి యిరువురు నవ్యుకము నిచ్చు నటులంటి పరిపూర్ణమందము కలుగజేయును. మఱియును ఆశ్చర్యమువలన కలుగు నేత్రరోగములను పోగొట్టి దీనికి మూలాధారముగా నుండునట్టి కోరోవ్యాధియును బలపరచి మెదడునకు, మంచిచును నిచ్చుటయే గాక అతి పిత్త కణ్డ పోగొట్టి కోరోజుయును నల్లనికట్టులై కృద్ధిపరచి నేత్రములను ప్రకాశింపజేయును. ఈ తైలము కొన్ని దినములు అనయోగములో చప్పును అయోగించువానికి మూడ చప్పుములు లేకనే మాపు నిచ్చు నటులంటి ది యిది ఒకటియే. మంచి నువాసన గలిగియుండును. ధర సీసా 1-కి రూపు 1-0-0. పోస్టు భక్యము ప్రత్యేకము. (621)

చంద్రామృత డిపో, 25 ఆచారప్పక వీధి, P. B. No. 202 మదరాస్.

భాగ్యవంతు లెవరు? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

జీవామృతము ! అమృతామలక తైలము | జంబీరరసాయనం | మంచాననలేపము

6 ఔషధులు 8-4-0 | 6 ఔషధులు గల సీసా 1-0-0 | ఉష్ణుల బోగొట్టును | తామర నలుము

8 ఔషధులు 1-12-0 | 8 ఔషధులు గల సీసా 0-8-0 | సీసా రూ. 0-10-0 | చర్మి రూ. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు - పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

కంటి విలాసము: } మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, మదరాసు.

మండిట్, మదరాసు. } 85, ఆచారప్పక వీధి, మదరాసు.

కయికలూరు తాలూకా.

కొల్లెడ మండలం.

కయికలూరు, ఆగస్టు 18:— ఇప్పటికి 15 రోజుల నుంచి కొల్లెడకు నీరుకలిగి కొన్ని పంటలు చాల భాగము న మయినది. నీరుపోవుటకు ప్రభుత్వమువారు చేయవలసిన చర్యలు చేయవలసివచ్చింది. ఇంతవరకు కనుపడదు. ఈమధ్య డిప్టీ కలెక్టరు తహశీల్దార్లచే నీటియంతట చిత్తగించి వైయోగ్యకర్తలకు యోమితానీవదియు తెలియదు. ఈవిషయములో ఈయన క్లయికలూరు తాలూకా కలెక్టరు గ్రామముల మనసభకర్తలను ను రాయలను డి. పి. దేవియ్య పీఠానియగువారిని పిలిపించి మీటింగుచేసినాడు. అమీటింగులో ప్రభుత్వము ముగ్గురొక్కరును కొల్లెడలోని జమ్మిపూడి వద్దగా కడ్డిని తీసివేయవలసిన అరవరమని తీర్మానించుచు ప్రస్తుతము నీరు వెంటనే పోవుటకు రయితులు కొంత పుచ్చేయవలసియుండునని చెప్పినారు. రయితులు కొంత ప్రయత్నము చేయుదునని ఆగీకరించినారు. తర్ఫారు అధికము 8000 అయిన ఖర్చుపెట్టినచో గాని లాభములేదు. కాన వెంటనే ప్రభుత్వమువారు తగిన శ్రద్ధ తీసికొన గలందులకు కోరుచున్నాము.

కె.ఎల్.ఎ.

కయికలూరు తాలూకాలో కృష్ణాజిల్లాలోని అన్ని తాలూకాలకంటె తక్కువ వెలలకు ధాన్య మమ్మబడుచున్నదని ప్రతీతికలదు. ఇప్పటి ధాన్యము 14, 16, 18 శేర్ల ప్రకారము ధాన్యపు రకమును అనుసరించి అమ్మబడుచున్నది. తాలూకా బోర్డువారి సహాయముతోనూ తహశీల్దార్లచేతనూ ప్రోత్సాహ సహాయములను ధాన్యపుకొట్టు లియ్యపుకొట్టు పెద్దరయితులు మిల్లులుజమ్మనాలు పెట్టి కయికలూరుతాలూకా బీజప్రజల కష్టములను తావుచున్నాడు. ఈతాలూకా కృష్ణాజిల్లాలోనే కాక కె.ఎల్.ఎ.విషయములో రాజధానిలోకూడ ప్రధమస్థానము ఆక్రమించినందునకు మా తాలూకా బీజప్రజలు ప్రభుత్వమువారి దయకు పాత్రు లైరిని వేరుగ చెప్పనక్కర్లేలేదు. ధాన్యము నిలువచేసిన సామాన్యము కూడ కమాండ్ చేత తహశీల్దార్లచేత అధికార ప్రోత్సాహ సహాయ

ముల తాలూకాలోని అన్ని ధాన్యపు కొట్లకు పూర్తిగా ధాన్యము కష్టముచేసి ప్రభుత్వమువారి మన్ననలకు, ప్రజల కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. తాలూకాలో 100 గ్రామములు కలవు. 6 గ్రామములకు ఒకటి చొప్పున ధాన్యపు లియ్యపు కొట్లు పెట్టి నారు. అందుబాటులో ధాన్యమును, లియ్యమును దొరికి ప్రజలు చాల నుభించుచున్నారు. ఈ సందర్భముకు గాక సందర్భముకూడ కిరణి నాయర్ సప్లయలో గాని ధాన్యపు విషయములో గాని, ప్రజలు పెట్టుకోట్ల పెట్టుకొట్టులు నడిపిస్తే మా తాలూకా ప్రజలు తహశీల్దార్లచేత గాని సహాయములను మాత్రము కష్టపడలేదు.

వరకతి సంఘములు.

తాలూకాలోని వరకతి సంఘములు కడచిన ర సంవత్సరముల నుండి వంటలు లేకపోయినప్పటికి తమకు వచ్చి యాదాయములో కొన్ని సంఘములు తాము కొంతవరకు జరుకజేసినది. కొన్ని సంఘములు చెండక వంట వండినచో త్రిగా సామ్య జమకట్టుటలేదు. సామ్యవిషయములో యూనియన్ కార్యనిర్వాహక కమిటీలు బోర్డు కేంద్రములకు లేదనియు కయికలూరు తాలూకా కో ఆపరేటివ్ యూనియన్ తీసివేయుట బాగుండుననియు బెజవాడ కెడ్డకో అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్ గారు చెప్పియున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇది నిజమైతే ఇందుల కారణములను వరకతి సంఘముల రిజిస్ట్రార్ గారును, మద్రాస్ సెంట్రల్ బ్యాంకు వారును, కృష్ణాజిల్లా కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకు వారును వెంటనే యిచ్చితి. వచ్చి విచారింపి యూనియన్ కమిటీలను చక్కదిద్ది పరకతి యాద్యములను పోషించి కృష్ణాజిల్లామద్యురగాక యిది కోరుచున్నాము.

శ్యామ్.

ఈ తాలూకాలో ఒక టోకర్ కేంద్రముకూడా అయినదని తెలుసు. గుడిపాటి కేవలము గారు స్థాపించిన టోకర్ కేంద్రముకూడా, ఏలూరు వాస్తవ్యులు కొడిమెల కొండయ్య వాయుడుగారు పోషించెదమని వాదనము చేసినారు. ఇతరులకుడ వారికి సహాయముచేసి వారుచేయుచున్న విద్యావసరమును అభివృద్ధిపరచి కయికలూరు టోకర్ కేంద్రముపాతకాను స్థాపించి గాడుండుట చేయుదురగాక - శ్రేయోభిలాషి.

మదరాసు అందు సదరక్షమగాట రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నో టీ సు (1846)

బల్లారి రాయదుర్గము బ్రాంచిమీద యుండు సోమలాపురము బడనమానుకు మధ్యనుండు చిన్న ముగారి మైలుమం తెన మెల్లువ వలన కొట్టుకొని పోయినది. గనుక సదరు మం తెన రిపేరుచేయుబడు నంతవరకును సోమలాపురం రాయదుర్గములకు మధ్యనుండు యినుపదారిపైన ఏవిధమైన బండ్లను గూడ నడువనని ఇందువలన అందరికి తెలియ పరచడ మైనది.

జాతక మార్తాండము

గోపాలపురం కాపురములు బ్రహ్మకీర్తి ఆకర్ష వేంకట కొత్తగారిచే రచియింపబడి కృత్యమునకు సిద్ధముగానున్నది. కొద్ది భృతులుమాత్రమే కలవు. ఈపుస్తకము కృష్ణలో ఒకటి రెండు సార్లు పరిశీలించినయెడల తమ జననచక్రములను బట్టి భూకర్ణవిషయద్వారమున ఫలములను జ్యోతిషుల సహాయము లేకయే తమంతట తాము తెలిసికొనుటయేగాక జ్యోతిష కాస్త్రములోని మర్మములను అతి మాత్ముముగ గ్రహింపగ గలుగుదురనుట కాంతయు సంతోషములేదు. ఇందు మూడు మాటయై జాతకములు చక్రములలో సహజ దాహరణముగా విశదీకరించి పొందుపరచబడినది. వెల రు. 2-8-00.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారి సవలలు, నాటకములు, పానుగంటివారి నాటకములను మా వద్ద దొరకును. రత్నకులకు సరసమైన ధరల కియ్యబడును. (1869)

గోదావరి బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

వకటన

మహా మహాపాథ్యాయ కొక్కండ వేంకటరత్నకవి కవితలులైన అనుదితములైన ఈక్రింది గ్రంథములు కలవు. ఆంధ్ర భాషాభిమాన లెకలైనగ్రంథముల నమ్మవేయించుట నిత్యవలసిన వేంకటరత్నకవి కుటుంబమునకు దగిన ధనసహాయము చేసి గ్రంథముల విషయమై సర్వస్వోత్సాహములను బడచుగలరు. అందులన భాషాభివృద్ధి చేయుటయును నిశ్చయము నీతియందున్న వేంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు సహాయము చేయుటయును రెండు కుక్కరములను గలుగ గలవు.

1 శ్రీమతి మాధవము (నాటకము) 2 ఘటి గాచలమాహాత్యము (ప్రబంధము) 3 అజామిరో సాఖ్యానము, (యక్షగానము) 4 సత్యనారాయణసాయనము (ప్రబంధము).

ఈ విషయమై వివరములను తెలిసికొన గోరువారు కింది చితనామాట ప్రాసంగికములు.

వేంకటరత్న కవి గ్రంథములు

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, రెండు పెట్టిసి, మద్రాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉదితము

ఆరోగ్యమును కార్యకర్తలకును పొందుట స్వాస్థ్య భావితమైన కొన్ని నిధులను అనుసరించుటలనే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమును గురించిన కీరసాఖ్యమును దృఢగాత్రమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇతరముగా నీయవలయు. పోషకారాము మే మే ధరింపి వంటకము. వెంటనే ప్రాసంగికము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణికంక గోవిందశి, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 157 శాస్త్రముప్రాసంగికము

1706

ఆరోగ్యభాగ్యము

దీనిని పొందు సవ్యాసమును బట్టి కేవలముకాక యెటువలయువారు ఆయుర్వేదసార సంగ్రహము

1706

వైద్య విద్య

అను గ్రంథమును చదువును. కృత్యం, ఉపాఖ్యాయము.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

27, చీనాబజారు, మదరాసు.

ఆరోగ్య మే ఐ శ్వ ర్య ము

ఎస్. బిశ్వానుబ్రదర్స్ - సిద్ధస్వర్ణ మకరధ్వజము (బంగారము కలసివడి)

అతిశ్రేష్ఠము, అతిచవక, మిక్కిలి వరిశుద్ధము, సుప్రసిద్ధ రసాయనికులు పరీక్షించిరి. వైద్యులు, రాజులు, జమీందారులు, బిడ్డలు, కలెక్టరులు, మేజిస్ట్రేటులు, స్టేషనరీలు, వర్తకులు, ధనికులు, మున్నగువారందరును చాల ప్రశంసించిరి. మానసిక, మేథో, శారీరక, వ్యాధియాది వరముల దౌర్బల్యము లన్నిటిని తొలగించుటకు చేరు బడసివడి. వీర్య దుర్వ్యయమువలనను వాధి క్యమువలనను కలిగిన మరుపును నిస్సత్తువను అలసటను తొలగించును. అన్ని రోగములకును దీనిని అనుపానభేదముతో వాడవచ్చును తప్పక గుణించును. చాల జబ్బుచడిపోయినవారికి మంచి బలమును కలిగించుటలో నిది అద్వితీయము. ప్రపంచమైన పిచ్చుట స్త్రీలకు ముఖ్యముగా నీయవలసివడి. పిల్లలకు గలుగు హృదయ మలకోశముల వ్యాధులకు యియ్యవలసివడి. దీర్ఘ కాలమునుండి యున్నను కుడరును. రోగికి నాడి మందగించుచున్నపుడు దీనిని ప్రయోగించిన మరల బాగుగ తెలివి వచ్చును. ఒకతులము అనగా 30 మోతాదులకు వెల రు 40 లు. 45 మోతాదులకు (ఒక మండలము) రు 60 లు. సామాన్య మకరధ్వజము వెల తులం రు 5 లు. 30 మోతాదుల వెల రు 5. వాడవలసిన విధానము అనుపానము పేరు తెలుగున నచ్చువేయబడి మందుతోగూడ వంపబడును.

ఎడ్వర్డు (సరసపర్ణి) బంగారముకలదు

చర్మవ్యాధులును, కీళ్లనొప్పులును, సుఖవ్యాధులవలన కలిగిన కీళ్లపట్టును తొలగించును. రక్తమును బాగుగా శుద్ధిపరచి ఆరోగ్యమును కలిగించును. వెల ఒక సీసా రు 2-0-0.

నెక్టారు

సెగ మున్నగు వ్యాధులను తప్పక కుదుర్చును. 24 గంటలలోనే బాధ పూర్తిగా తొలగును. స్త్రీలకు పురుషులకును గూడ బాధ ఎంత హెచ్చగానున్నను 24 గంటలలో స్రావమును తగ్గించును. వెల ఒక సీసా రు 2-0-0.

తామర తేనె-అపూర్వ మగు మందు

కీళ్లజబ్బులకు సాటిలేని ఔషధము. మేము పూచీవడి యిచ్చెదము. పువ్వు కాదు మొదలగు వానిని శస్త్రచికిత్స లేకుండనే కుదుర్చును; ఒక డ్రాము వెల రు 1-0-0. టపాలకర్ములు ప్రత్యేకము. వెలల వట్టిక వ్రాయును. పర్టిఫికేట్లతోగూడ వంపెదము ఉత్తరములు చాల రహస్యముగా నుంచబడును. మందులను కొద్దిగాకోరినను విస్తారముగాకోరినను గూడ చాల శ్రద్ధతో వెంటనే వంపెదము.

విలాసము: ఎస్. బిశ్వానుబ్రదర్స్, 231 అప్పరు చిట్టూరురోడ్, బాగుబజారు, కలకత్తా

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమౌషధము

పెల స్వల్పము

తల నొప్పులకు
జేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
నువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోసముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు
చక్కని డబ్బీలో
పెల ౮ అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి పో,

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, బోర్లు, బొంబాయి

మిక్కిలి వుష్ణదేశమును యిండియా తేజమునందు మెగడునకు చలనగలుగుట
కును మాండ్లకు జదియటకును జ్ఞానశక్తి హెచ్చుటకును తల వెండ్రుకల పరిశుభ
ముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిస్త్రీయైన పులిపురమునకు ఈ ఔషధముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్)

తల వెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా పెంచుటకు
ఈ కేంద్ర శీతలనూనె నుండు కలవు. యందుకు పోగొట్టును. శిశోజనులకు వట్టు
వంటి మెత్తద్రవము నిచ్చును. పెదమునకు చాలచల్లద్రవమును కలిగించును. వని మెచ్చ
గుటలను కండ్లకు కలుగు మాలిగ్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు తలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషు
లకును వెట్టుచుండికి మహావలసరము నొనరించినది.

నేడు దీని నుపయోగించుచుండు.

పెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 రి. పి. చార్జి 0-5-0 అణాలు.

చూడుబుడ్డు 2-10-0 రి. పి. చార్జి రు 0-12-0 అణాలు.

పోస్టల్ ఆర్డరు:

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండ్ టెమికలు కంపెనీ.

(D 126 W 100)

155, జుమ్మా మసీదు, బొంబాయి.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న “ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామోజివ్”ను
యుపయోగించవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు
పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు
నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను
నుంచును. ఈ కామోజివ్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు
చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలప్రసాదము గురించియు అసలు
యేకంట్లకే వ్రాయవలయును.

3 గాలనులుగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండ్ ఇంజనీరింగు వర్క్స్,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389

మదరాసు

(పై కామోజివ్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

లోధ

గర్భాశయ రోగనివారణః— స్త్రీలకు గలగ
ముకుళుల ఒపిష్ఠి కాకుండుట, అకాలబహిష్ఠి, మైల బాధ
గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంభాసనాన
రక్తసీసత, మలబద్ధకము, సూతికావారము, కీళ్లనొప్పులు,
అరకాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు స్త్రీ మర్యాదాధ
లను కుదుర్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 8.0-0.

చిన్నది రు. 1-10-0

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తసీసత, మలబద్ధ
కము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, శుభా
ప్రణామము, శుభసంకటములు, నిస్సత్తుక, కడుపులో మంట
మొదలగు వ్యాధులను నివారింపి శరీరమునలన కాంతిని
హామమునకు తెజస్సును యిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 8.0-0.

చిన్నది రు 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,

88, పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసురోడ్డు, ఎలంబూరు, మద్రాస్.

168

(బ్రాంచి:— 9, బండగ వీధి, మద్రాసు.

పాశ్యపు వేంకటాచలపణ్డితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంశధములు.

1. లక్ష్మీనిలాసరసము:— లక్షోపలక్షల ప్లేటోగలు
ఈ లక్ష్మీనిలాస రసమువలన నిరోధింపబడును. ఒక
యొక లక్ష్మీనిలాస రసముగల సీసా శిశుయొద్ద నుండేనేని
ప్లేటోగల రోగక్షయమైన సిద్ధాంశధము కేరొకటి లేదని
తామే వంతోమహాగ బల్లెనెల్లరు. దినజ్వరము, చూడక
శాలిన జ్వరములు, స్పష్టపాతిమ మొదలగువి తక్కువ గుణ
మును. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం. (594)

2. క్రిమిహర తైలం:— ప్లేటోగలకు, సంకుల నొప్పి
పోవుటకును ముచుండు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

3. వైశ్యానరాసం:— దీని నేవించినప్పటిండియే
మూత్రము కట్టక (లంబ) వాంతి భేద, కీకభేద, అజీర్ణ
భేదము గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

4. బాలనభోదనము:— విద్వలకు బలకారి; రియ్యని
మంతు. మందము, మలబద్ధము, అజీర్ణభేద, కృత్రిమము, కడు
పుబ్బి మొదలగు, అకలితకుండుట మొదలగువి గుణములు
విద్వల పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

5. లోకామయవార కస్తూరిమాత్రము:— విద్వలకు మును

న్ను మదిరివారికి, బాలింతలకు ఉత్తమగు
కారి. మందము, పడికము, దగ్గు, అజీర్ణము,
శీతవాతం, పాస్యవామువు, మలబద్ధం, జ్వ
రం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యిం
కవనేక రోగములను గుణములే యును. (801)

250 మాత్రము గల సీసా 0-4-0

తపాల కర్మశో 5-కి 1-8-0

” ” 12-కి 2-18-0

” ” 25-కి 5-8-0

పతి ఔషధముతోకూడ అనుపానము తెకగున పంపబడును.

శ్రీ సీతారావు వైద్యశాల, మైసూరు.

